

Ozi-Ọma, Maku deru

Ozi, Ọnu Baputizimu ezi

(Mát 3:1-12; Luk 3:1-18; Ọn 1:19-28)

¹ Ọwaa bụ ishi ozi-ọma kẹ Jisọsu Kuráyisutu, bụ Nwatibe Nchileke. ² Ẹge o shi wata b'o deru l'ẹkwo mbụ Azáya, bụ onye nkfuchiru Nchileke; lẹ Nchileke sụru:

“Ọwaa bụ onye ejeru iya ozi.

Ya e-zì iya t'o vuru ngu ọzo jee;
k'ọphu ọo-bọru ngu ọzo.

³ O nweru onye l'echi mkpu l'echi-ẹgu;

sụ: ‘T'e meeru Nnajiufu ọzo iya.

E doziaru iya oje iya t'o vudo ntụmu!’ ”

⁴ Ya ndono; Ọnu abya anọdu l'echi-ẹgu; l'eme ndu madzụ baputizimu; ezikwaphu ozi-ọma. Yoo kfuru ẹphe; sụ: “Unu taa onwunu ọta sefu ẹka l'iphe dụ eji, unu meshiru; ghaa umere lakfuta Nchileke; t'e mee unu baputizimu. Ọo ya bụ; ẹge Nchileke a-guru unu nvụ l'iphe dụ eji obu, unu meshiru obu.” ⁵ Ndu, nọkota l'alì Judíya; mę ndu Jerúsalemu mgburumgburu azafutakota byakfutashia ya t'ẹphe nua iphe ookfu. Ẹphe akọshitsua iphe dụ eji, ẹphe meshiru; yo mee ẹphe baputizimu lẹ Ẹnyimu Jọdanu.

⁶ Ya ndono; Jõnu bụ uwe, e gude eji ìnya-ivu mee bẹ ooyeje. Akpọ-anụ abụru iya akpọ-buleti, oogudeje kebudo uwe iya l'ukfu. Nri iya abụru igube; mę manụ-ęngu. ⁷ O kfuru ndu ono l'o nweru nwoke, abyanụ, katabe iya nshinu; k'ophu bụ lẹ ya te gbe dzukpoduanu kẹ tẹ ya furita efurita tọshia ya eri akpọkpa iya. ⁸ Lẹ yẹbedua, bụ Jõnu bụ mini bẹ ya gude mee unu baputizimu. Obenu lẹ nwoke ono bụ Ume-dụ-Nsọ bẹ oo-gude mee unu baputizimu.

Jõnu eme Jisõsu baputizimu
(Mát 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Ẹ ta nõhedu ophu baru ishi; Jisõsu eshi-waphu Názaretu, nõ l'alì Gálili byakfutashia Jõnu; yo mee ya baputizimu lẹ Ẹnyimu Jõdanu. ¹⁰ Jisõsu eshilephu lẹ mini ono l'erufuta; phụwaphu igweli l'ẹke ookpuha; mę Ume-dụ-Nsọ ẹke ọ dulephu l'ọ bụ ndo; shi l'igweli ono phezita bya anọdu iya l'ẹhu. ¹¹ A nụa olu, shi l'imigwe ono; sụ: “Oo nggubedua bụ Nwatibe iya, ya yeru obu; iimeje: ẹhu atso iya ẹna.”

Sétanu adata Jisõsu
(Mát 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ya ndono; Ume Nchileke emewaphu Jisõsu; yọ bahushia l'echi-ęgu. ¹³ Yọ nõo l'ẹke ono ụkporo abalì ẹbo; Sétanu adatakọta iya. Ụnwu anụ ęgu jikwaruphu ẹke ono; ụnwu ojozi-imigwe abya eyeru iya ẹka.

Jisõsu awata ozi iya lẹ Gálili
(Mát 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ L'a tutsuaru Jõnu mkpõro bẹ Jisõsu bahuru l'alì Gálili; zilahaa ozi-õma, shi l'ẹka Nchileke; ¹⁵ l'asuje: "Lẹ teke ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono ruakwaru. Nchileke abyaakwa okoshi l'ọo ya bụ eze. Unu taa onwunu ụta; sefu ẹka l'iphe dụ ẹji, unu meshiru; bya ekweta ozi-õma ono."

Ndu mbụ, tsolahaaru Jisõsu
(Mát 4:18-22; Luk 5:1)

¹⁶ Yọ buru teke o tsoru iku Eze Ẽnyimu Gálili ogologo; b'ọ phuru unwoke labụ, egbuje ẹma. Ndu ono bụ Sáyimonu; mẹ nwunne iya, bụ Ánduru. Yọ phua ẹphe ẹke ẹphe nọ; atụ ntofu. ¹⁷ Jisõsu asụ ẹphe: "Unu bya etsoru iya tẹ ya mee unu t'unu rukoje madzụ l'ọ bụ onye eruko ẹma." ¹⁸ Yo gudekwadua ẹge ono ekfu; ẹphe apawaruphu ntofu ẹphe ono haa; tsoru iya.

¹⁹ Jisõsu akpíriblephu nwanshì bya aphua unwunne labụ ọdo l'ẹke ẹphe nọ l'ugbo ẹphe l'edokwazi ntofu ẹphe. Ndu onanu bụ Jémusu Zébedi; mẹ Jõnu Zébedi. ²⁰ Aphuphu, ọophu ẹphe mbụ Jisõsu; kua ẹphe; ẹphe aparu nna ẹphe ono; mbụ Zébedi mẹ ndu, o buru ozi haa l'ugbo ono; tsoru iya.

Nwoke, ọgvu bu l'ẹhu
(Luk 4:31-37)

²¹ Ẽphe abya abahụ lẹ Kapániyõmu. Yo be mbọku ọtu-ume; Jisõsu abya abahụ l'ulo-ndzuko ndu Ju; je awata ozi iphe. ²² Ndu ono akpọo-beru; kẹ l'ẹge o gude ezi ẹphe iphe dụ biribiri; kẹ l'ẹ too zidu iya l'ọ bụ ndu ọphunanu, ezije ekemu; oozì l'iya phụ l'ọ bụ onye ike nọ l'ẹka.

²³ L'ime ụlo-ndzuko ono b'o nweru nwoke, ọgvu bu l'ẹhu, nọ iya nụ. ²⁴ Nwoke ono arashia: “?Bu ngunu b'ị chọ ẹphe l'ẹka; nggube Jisọsu ke Názaretu. ?Ị byawaru ẹphe emebyishi? Ya makwaru-a onye ị bụ. Ị bụ onye dụ nsọ, Nchileke ziru t'ọ bya.”

²⁵ Jisọsu abaaru ọgvu ono mbà t'ọ nọdu nwan-doo; shi nwoke ono l'ẹhu lufuta.

²⁶ Ọgvu ono arashia ọra ike; lọwaphu nwoke ono l'ọ bụ uta; shi iya l'ẹhu lufutashia. ²⁷ Yọ dua ẹphe biribiri; k'ọphu ẹphe wataru oji onwẹphe: “?Bu ngunu dụ ẹge-a? ?Ọ bụ iphe ọphungu tọ? Ike b'o gude baaru ọgvu mba; ẹphe emee iphe o kfulu!”

²⁸ Ẹpha Jisọsu edekotawaphu alị Gálili mgburumgburu.

Jisọsu agwọ ndu iphe eme
(Mát 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Alufuta, Jisọsu phẹ alufuta l'ụlo-ndzuko ono; ẹphe lẹ Jémusu; mẹ Jọnu ayiru tugbua; jeshia l'ụlo Sáyimonu mẹ Ánduru phẹ. ³⁰ Nne nyee Sáyimonu bẹ ẹhu enwu ọku; yọ zẹru azẹe. Ẹphe eje ekfuwaru iya phụ Jisọsu l'ẹphe ruru ẹke ono. ³¹ Jisọsu ejekfubeshia ya je egude iya l'ẹka kpulia ya eli; ẹhu-ọku ono aparu iya haa. Nwanyị ono awatawaphụ ẹphe ọkwaru ẹbyee.

³² L'ẹnyanwu ribagetsuaru l'urenyashi; e dutatsuaru Jisọsu ndu, iphe emetsua; mẹ ndu ọphu ọgvu bu l'ẹhu. ³³ Ndu obodo ono abya adojia ifu ụlo ono. ³⁴ Jisọsu emekota ndu ono, ome-l'ẹhu, dutsua iche iche eme ono; yọ dụ ẹphe mma. Yọ bya achifukwaphu ọgvu l'ẹhu ndu ọphu ọgvu bu

l'ẹhu. Too kweje t'o nweru ọgwu ono ọphu e-kfu okfu; kẹ l'ẹphe makọtahawaru onye ọ bụ.

*Jisọsu ekfu okfu Nchileke
lẹ Gálili*

(Luk 4:42-44)

³⁵ Yo be l'iphe-ọha-ẹnu echile iya; ọmanu be nchi bọhuderu; Jisọsu egbeshi l'ulo ono; jeshi ẹke, ọo-nọdu nwenkinyi iya; kfuru nọ Nchileke. ³⁶ Sáyimonu mẹ ndu ọphunanu alaa ya achọkashi. ³⁷ Ẹphe aphụ l'iya phụ; sụ iya l'onyemonye tųkokwa achọ iya.

³⁸ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu t'ẹphe je lẹ mkpųkpų ndu ọphu haru nọdugbaa ẹphe ntse; tẹ ya kfuaru ẹphe okfu Nchileke l'ẹke ono; l'ọo iphe ya byaru ndono.”

³⁹ Yo jekota ẹkemeke ọbule lẹ Gálili; ekfu okfu Nchileke l'iphe bụ ulo-ndzuko ndu Ju; l'achishikwaphu ọgvu, butsua madzụ l'ẹhu.

*Jisọsu agwọ onye ẹhu-labụ
(Mát 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Yo be ujiku lanụ; onye ẹhu-labụ abyakfuta Jisọsu bya ebyishi iya ikpere l'ifu; rọo ya; sụ iya: “Ọ -bụru uche-obu ngu; be ii-menu iya-a tẹ ya dọ mma.”

⁴¹ Imiko nwoke ono egude iya; yọ machiwaphu ẹka; byia ya; sụ iya: “Ọ bụ uche-obu iya. Ngwaa; ka mma.” ⁴² Teke onophu; ẹhu-labụ ono agvųwaphu nwoke ono l'ẹhu; yọ bya adụ mma. ⁴³ Jisọsu anmashiaru iya ọkwa ike t'ọ tųgbulekwaphu lashia l'ufu teke onophu; ⁴⁴ wo iya: “Ba dųkwa onye ii-kfuru iya. Tųgbulekwaphu je eworu onwongu koshi onye

achijeru Nchileke eja t'o lee ngu ɛnya. Nngu egworu ngweja, onye e metaru l'iphe eme iya nɔ anuje; nɔ t'ọ chiaru ngu ɛge Mosisu ziru l'ekemu iya; k'ophu ọha a-makota l'ẹhu dụwa ngu mma.”

⁴⁵ Nwoke ono egbe tɔgbulee je kfukashia iphe ono, Jisosu meru iya ono. Yo mee; to nwehe mkpukpu, Jisosu abahukwadu; t'ẹ ba ma. Yọ buru iya meru; Jisosu te ekwejehe alufuta l'edzudzu ọha lẹ mkpukpu ono. Ndiphe eshijewaru ẹkemeke ọbule awakfuta iya.

2

*Nwoke, iphe lɔnwuru
ibe-ẹhu lanu
(Mát 9:1-8; Luk 5:17-26)*

¹ Tọ dụ iya bụ; a nọlephu nwa abali olemole; Jisosu alatashia azu lẹ Kapaniyomu ọdo. Yọ ngakota ẹkemeke ọbule l'ọ nọwa l'ufu. ² A dukpo l'igwe bya eji; k'ophu bụ l'ẹ to nwehedu ẹke ọzo nọkwadu; mbukponu m'ọ bụ l'ọnu-ibo. Jisosu l'ezi ẹphe ozi-oma ono. ³ Ụmadzu ẹno aparu nwoke, iphe lɔnwuru ibe-ẹhu lanu pataru iya. ⁴ Ndu ono, ọduru ẹge ono te kwe t'ẹphe phua ọzo pakfube iya Jisosu. Ya ndono; ẹphe eje eworu ọzo bufua l'eli ọlo ono lẹ gededede ibiyia ọphu Jisosu nọ. Ẹphe eworu iphe ono nwoke ono zẹ ono pyoo l'eke ono, ẹphe bufuru ono; shi iya pazita iya l'ime ọlo ono. ⁵ Jisosu aphua ẹge ẹphe kwetaberu lẹ ya a-dụ ike mee tẹ nwoke ono jee ije; yọ sụ nwoke ono: “Nwa iya; a guwaru ngu nvu l'iphe dụ eji, i mekotaru l'ọ ha.”

⁶ Ndu ezije ekemu, haru nõdu l'ẹke ono arilaha: ⁷ “?Bụ ngunu bẹ nwoke-wa ekfu ẹge-a? Ookfurushikwa Nchileke ekfurushi! Mbụ; ? bụ onye a-dụ ike gụaru madzụ nvụ l'iphe dụ ẹji, o meru; gbahaa Nchileke nwẹnkinyi iya?”

⁸ Jisọsu egude obu iya mawaruphu iphe, ẹphe ari; bya aji ẹphe: “?Ngunu meru iphe unu ari egbe ọriri ono? ⁹ ?Bụ ole ka ntse: ?bụ t'a sụ nwoke-wa, iphe lõnwuru ibe-ẹhu lanu-wa: ‘A guwaru ngu nvụ l'iphe dụ ẹji, i meshiru;’ t'ọ t'a sụ-chia ya: ‘Gbeshi; pata iphe azẹe ngu jelahaa ije?’ ¹⁰ Ya e-koshi unu lẹ yẹbe Abubu-Ndiphe b'e ziru tẹ ya gụjeru madzụ nvụ l'iphe dụ ẹji, o meshiru lẹ mgboko-a.” Yọ bya sụ nwoke ono, iphe lõnwuru ibe-ẹhu lanu ono: ¹¹ “Ya suru ngu t'i gbeshi; pata iphe azẹe ngu lashia l'ufu!”

¹² Nwoke ono ezilihu; pata iphe azẹe ya ono; yọ buru iya atugbu. Ẹphe atuko ele iya. Yo ji ẹphe ẹnya; ẹphe ajalaha Nchileke ajaja asuje: “L'ẹphe ta phubukwaa onye meru egbe iphe ọphu dụ ẹge ọwaa!”

Jisọsu eku Lívayi
(Mát 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jisọsu alashia azụ l'ọnu eze ẹnymu Gálili; igweligwe madzụ awukfuta iya; yọ wata ẹphe ozi iphe. ¹⁴ Yo jenyalephu l'esu-uzo; phua Lívayi Álufiyọsu ẹke ọ dugaru l'ulo okpoga akiriko. Jisọsu asụ iya: “Lívayi; tsoru iya.” Lívayi egbeshi; tsoru iya.

¹⁵ A nõnyaa teke ọdo; Jisọsu ejee ori nri l'ulo Lívayi. L'ẹke ono b'a dụ l'igwe; mbụ ndu akiriko; mẹ ndu ọdo, bụ ndu ẹjo madzụ; ẹphe etsoru

Jisosu; mę ndu etsoje ụzo iya lę nri ono. ¹⁶ Ndu ezije ekemu, bu nwa ndu ophu bu ndu okpa Fąrisii aphulephu lę Jisosu yele ndu ono, bu ndu emeje iphe du eji; mę ndu akiriko ono l'eriko nri; epehe ajia ndu etsoje ụzo Jisosu; su: “?Bu ngunu meru iphe Nnajiufu unu yee ndu akiriko; mę ndu odo, bu ndu emeje iphe du eji erigba nri?”

¹⁷ Jisosu anua ya; su epehe: “Ndu ehu du mma be mkpa onye eme ogvu ta dukwaru. O kwa ndu ehu du eji be mkpa onye eme ogvu duru. Ya ta byakwa oku ndu doberu eka ndoo; o kwa ndu emeje iphe du eji be ya byaru ekuku.”

Aji lę k'oswi aswiswi
(*Mat 9:14-17; Luk 5:33-39*)

¹⁸ Yo rua teke lanu; ndu etsoje ụzo Jonu; mę ndu Fąrisii anodu l'aswi aswiswi; ekfu anu Nchileke. Yo nweru ndu byakfutaru Jisosu bya aji ya: “?Ngunu meru iphe ndu ophu etsoje ụzo Jonu; mę ndu ke Fąrisii aswije aswiswi; ekfu anu Nchileke; ndu etsoje ụzo ngu ta aswi?”

¹⁹ Jisosu asu epehe: “?O nweru ndu e kujeru l'eswa-nwanyi ophungu; epehe egbe wata oswi aswiswi; l'eke nwoke, kuru epehe nokwaa? Epehe ta aswidu aswiswi l'eke epehe lę nwoke ono, kuru epehe ono no. ²⁰ Obenu lę mboku obu, aa-nafu epehe onye ono, alu nwanyi, kuru epehe l'eswa-nwanyi ono nophu abya. Mboku ono be epehe a-kabe swia aswiswi.

²¹ “E to nwedu onye gudeje ekwa ophungu je agbaa akahu uwe. O -tu ya ama; k'ophungu ono alakata akahu uwe ono; mee t'enu iya karu nshinu. ²² To nwe onye wotajeru akuru-aku

ophungu, atụ vavava je ogha l'akahụ okurutu otumu. O -tua ya ama; mee ono agbajashia otumu obu; mee obu ye l'otumu obu alaa l'iyi. O bu akuru-aku ophungu be eeyeje l'otumu ophungu, karu akaka.”

*Aji le ke mboku otu-ume
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

²³ Yo be ujiku lanu, bu mboku otu-ume; Jisosu phe l'eswe l'egu eke a koru akpe. Ndu etsoje uzo iya awata okwo akpe ono. ²⁴ Ndu Farisii asuwaphu Jisosu: “Lenu! ?Bu ngunu meru iphe ndu-wa kabẹ eme egbe iya owaa, e tee mejedu mboku otu-ume-wa?”

²⁵ Jisosu aji ephe: “?Unu ta guvubua l'ekwo okfu Nchileke iphe Dévidi yele ndu ephe l'iya yi mejeru; eke iphe atsụ ephe l'ehu; egu l'agu ephe? ²⁶ Iphe ono meru teke nwoke, eeku Abáyata shi buru eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja. Dévidi abahushia l'ulo Nchileke je ewota buredi, duru Nchileke le nsọ; taa; mbu buredi, onye odo e-ta hadu ke t'o wota taa; gbahaa ndu achijeru Nchileke eja. Dévidi taru iya; hakwaruphu nu ndu ephe l'iya yiko.”

²⁷ Jisosu asu ephe: “Mboku otu-ume kwa t'o kwoo madzu be Nchileke medoru iya; e to bukwa madzu b'o meru t'o kwoo mboku otu-ume. ²⁸ Oo ya bu le Abubu-Ndiphe bu Nnajiufu k'iphemiphe obule; mbu je akpaa le mboku otu-ume.”

3

*Nwoke, iphe lonwuru eka lanu
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

¹ Ya ndono; Jisòsu alatashia azu l'ulo-ndzuko ndu Ju l'èke, o no; mbu nwoke, iphe lonwuru eka lanu. ² Ephe anodu l'ège Jisòsu t'ephe maru: ? oo-mekwaphu t'ehu du madzu mma mboku otume; t'ephe su l'o meru ejo iphe. ³ Jisòsu asu nwoke ono, eka lanu nwuhuru anwuhu ono: "Lufuta l'ifu eke-a." ⁴ Jisòsu asu ephe: "Te ya jia unu aji: ?O bu omebyi ekemu mboku otume t'e mee iphe-oma; to o t'e mee ejo iphe? ?Bu odzo madzu ndzu; t'o bu t'e gbua madzu egbugbu mboku ono?"

Ephe te kfu okfu yeru iya.

⁵ Jisòsu avoo ephe enya mgburumgburu. Yo rua ya l'ehu; okfu l'ephe bu 'anuma-anuma. Yo su nwoke ono, eka lanu nwuhuru anwuhu ono: "Ngwaa; machia eka ngu amachi." Yo machia ya. Eka ono abya eteta; duwa iya phu mma. ⁶ Ndu Farisii ono eshi l'ulo-ndzuko ono lufuta; jekfubeshia ndu okpa ke Herodu; ephe agbakobewaphu chia idzu ege ephe e-shi gbua Jisòsu.

A du l'igwe wu-tsoru Jisòsu

⁷ Jisòsu me ndu etsoje uzo iya atugbua jeshia l'eze enyimu Galili; a du igwe shi le Galili tsoru iya; mewaru ndu ophu shi Judiya; ⁸ me ndu Jerusalemu; ndu Idumiya; ndu ophu shi azu Enyimu Jordanu azu iya ophu; me ndu obutobu ndu Taya me Sayidonu. Ndu ono wu-lihuru tsoru iya; okfu l'ephe nuru iphe Jisòsu eme. ⁹ Ndu ono ha nshinu k'ophu Jisòsu suru ndu etsoje uzo iya t'ephe je achoo ugbo kwaberu iya; k'ophu ikpoto ndu ono ta akpagbudu iya

lẹ mkpa. ¹⁰ Iphe, meru ẹphe awu awukfuta iya aburu l'o mewaru igweligwe ndu iphe eme; ẹphe akorohu; k'ọphu bu lẹ ndu ọdo, iphe emetsua kpalahaaru mkpa ẹge ee-me t'ẹphe byikpoo ya nu ẹka. ¹¹ Yoo buje teke ogvu phuleruphu Jisosu; yo dashia l'ali l'ifu iya; l'echi mkpu; ekfu "L'oo nggu bu Nwatibe Nchileke!"

¹² Jisosu abaaru ogvu ono mbà t'ẹ b'o kfujeshi onye ya bu l'edzudzu ọha.

Ndu ishi-ozì iri ẹbo ono
(Mát 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ E meebe; Jisosu egbeshi jeshia l'eli ugvu; je anodu kua ndu ọphu du iya mma; ẹphe abyakfutashia ya. ¹⁴ Yo bya afota ẹphe umadzu iri l'ẹbo; gua ndu ishi-ozì; su ẹphe: "Ya fotawaru unu t'unu l'iya nodu. Ya e-zi unu t'unu je ezia ozi-oma;" ¹⁵ zikwaphu unu t'unu gude ike chifuje ogvu."

¹⁶ Umadzu iri l'ẹbo ono, o fotaru ono bu: Sáyimonu ọphu Jisosu guru Pyita; ¹⁷ me Jémusu Zébedi; me nwunne iya, bu Jonu Zébedi ọphu Jisosu guru Unwu Egbe-Igwe. ¹⁸ Ndu ọdo bu Ánduru; Fílipu; Batólomiyu; Mátiyu; Tómosu; me Jémusu, bu nwatibe Álufiyosu; me Tádiyosu; me Sáyimonu, bu onye yi l'ogbo, adzo te ali ndu Ju noduru ndu Ju; ¹⁹ me Júdasu Isukáriyotu ọphu deru Jisosu ye.

Jisosu; me Biyélezebolu
(Mát 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Ya ndono; Jisosu alashia l'ufu; igweligwe madzu abya edzua ọdo l'ẹke ono; k'ọphu Jisosu

mẹ ndu etsoje ụzo iya bẹ ụzo ta dukpoduaru nū ke t'ephe ria nri. ²¹ Ndibe Jisọsu phẹ anụa ya; jeshia t'ephe kpulata iya; okfu l'ephe haru ekfu l'ogvu yiwa iya ẹya.

²² Ndu ezije ekemu, shi Jerúsalemu abya bya ekfutsua l'ọ bu Biyélezebọlu, bu iya bu ishi k'iphe bu ogvu b'o gude achifu ogvu.

²³ Jisọsu ekua ndu ono; ephe abyakfuta iya. Yo gude etu etu zilaha ephe iphe; su ephe: "Nanụ ege Sétanu e-shi chifu Sétanu?" ²⁴ O -buru lẹ ndu, bu l'alị-eze lanụ woru onwephe kekahu ẹbo; selaha okfu bẹ alị-eze obu adakposhihukwa. ²⁵ O -bukwaruphu lẹ ndu ẹnya ụlo lanụ kekashiru onwephe; tso onwephe ogu; ẹnya ụlo obu e-chihukwa. ²⁶ Oo ya bu l'ọ -buru lẹ Sétanu gude nseku kee onwiya iche iche; ẹ to nwekwa ege ọo-nọ-be; nk'ia agvu. ²⁷ Odo bu l'ẹ to nwe du onye a-du-ghe ike baa l'ulo nwoke, agburu-ẹhu nọ; je egwota iya iphe; l'ẹ b'o gudehaodu nwoke ono; kee ya ẹgbu; tẹmanu yo shide ishi lanụ gwowaru iphe l'ulo ono ege du iya mma. ²⁸ Kamenu; tẹ ya karu unu: aa-gukotaru madzụ nvụ l'iphe bu iphe du ẹji, onye obu meshiru l'ọ ha; mẹ ekfurushi, o kfurushikotaru Nchileke. ²⁹ Obenu l'onye ophu kfuru kfurushia Ume-du-Nsọ b'ẹ ta abyakwa bya aguru nvụ; okfu l'o mewaru iphe du ẹji ke gbururu jeye."

³⁰ Jisọsu kfuru ephe okfu-a; okfu l'ephe shi su l'ogvu bu iya l'ẹhu.

*Nne Jisọsu; mẹ unwanne iya
(Mát 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Nne Jisọsu; mẹ unwunne iya abya abata vudo l'ogbodufu; zia t'e kuaru iya ẹphe. ³² Teke ono b'a zaru igwe nọ-phae Jisọsu mgburumgburu; ẹphe asu iya: "Nenu: nne ngu; mẹ unwunne ngu phe nọkwa l'ogbodufu; achọ ngu."

³³ Jisọsu aji ẹphe: "?Bụ ndu ole bu nne iya; mẹ unwunne iya obu?" ³⁴ Yo lewaphu ndu ono, dughatsuaru l'ẹke ono ẹnya mgburumgburu; su ẹphe: "Ọ bu nne iya; mẹ unwunne iya phe ndo-ọ nọ l'ẹka-a! ³⁵ Ọ bu iphe bu onye eme iphe, nọ Nchileke l'obu be bu nwunne iya ke nwoke; buru nwunne iya ke nwanyi; buru nne iya."

4

*Etu, eegude onye agha
nebyi iphe anma*

(Mát 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Yo be teke ọdo; Jisọsu awatakwa ozi iphe l'iku eze ẹnyimu. Madzu azaa ntumatu gbaphee ya mgburumgburu; k'ophu ọ bahuru l'ugbo je adugaru; ndu ono adọ l'iku eze ẹnyimu ono l'eli ali. ² Yo gude etu etu zilahaa ẹphe igweligwe iphe. Teke oozu ẹphe iphe ono b'ọ suru ẹphe:

³ "Unu gebekwa nchi. L'o nweru nwoke lanu, jeru ogha nebyi iphe. ⁴ L'ogha nebyi iphe ono b'ọ nweru ndu ophu daru le mkpoworo uto; unwenu atutua ya. ⁵ Ndu aharu daa l'ali mkpuma; fushikebewaphu; ke l'anu-ali ta nodu iya. ⁶ Anwu awatawaphu akpokpo; woru unwu iru nebyi iphe ono kponwushia; ke l'akwara iya te jerudu ime ali. ⁷ Ndu aharu daa l'ali ogvu; bya efushia. Yo vuta mbu ogvu ono; woru nebyi

iphe ono kpagbushia; tọ mihe amimi. ⁸ Obenu ọ ndu ọp̄hu daru l'ali-ọtsu; byaru bya efushia; vua; mīshia. Ndu mītaru ụkporo akpuru l'akpuru iri iri; ndu amīta ụkporo ẹto ẹto; ndu amīta ụkporo ise ụkporo ise.”

⁹ Jisọsu asụ ẹp̄he: “T'onye nweru ẹnu-nchi; nụkwaa ya.”

*Iphe kparu iphe Jisọsu
egudeje ẹtu ezi iphe
(Mát 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Yo rua teke Jisọsu nọ nkinyi iya; ndu etso iya nụ; mę ụmadzu iri l'ẹbo phụ abyakfutashia ya t'ọ kooru ẹp̄he iphe ẹtu ẹtu ono b̄tsua. ¹¹ Jisọsu asụ ẹp̄he: “Ọ bụ unub̄dua b̄ eekoshi iphe ono, e shi domia edomi ono, b̄ iya b̄ k'ẹke Nchileke b̄ eze. Obenu ọ ndu ọdo b̄ aanmaru iphemiphe ọbule ono l'ẹtu ẹtu. ¹² Ọo ya b̄ k'ọp̄hu ọo-buru iphe e dehawaru; sụ:

‘L'ẹp̄he e-le ẹnya nta;
lee imo;
tọ d̄u iphe ẹp̄he aph̄u.
Ẹp̄he angaa nch̄i nta;
ngaa imo;
tọ d̄u iphe ẹp̄he an̄u.
Ndege ẹ tọ d̄udu ẹge ono;
mę ẹp̄he abyakfutakwaa Nchileke;
m'ọ ḡuaru ẹp̄he nv̄u l'iphe d̄u ẹji,
ẹp̄he meshiru.’ ”

*Iphe ẹtu onye agha
nebyi iphe ono b̄u
(Mát 13:18-23; Luk 8:11-15)*

13 Jisọsu abya aji ẹphe: “?Ẹtu ono, ya nmaru unu ono te dodu unu ẹnya ẹto? ?Nanukpoo ẹge ee-me ẹ ẹtu dojee unu ẹnya? 14 Onye ono, agha nebyi iphe ono bu okfu Nchileke be ogha. 15 Ndu ono, no l'eshwara uzo l'ẹke agha okfu Nchileke ono bu ndu ophu anuje iya nu. Anunu, ẹphe anukwadu iya-a; Sétanu abya anafu ẹphe okfu Nchileke ono, a gharu l'ime obu ẹphe ono. 16 Ndu ophunanu dukwaphu l'o bu nebyi iphe ophu a gharu l'ali mkpuma. Ẹphe anu-gee okfu ono; nata iya l'ehu-otso-ena. 17 Obenu l'e to nwedu akwara, ẹphe gbaberu l'ime onwẹphe. Ẹphe -kpolephu ukfu nwanshi; iphe-ehuka; m'o kwanu ome madzu kpakpawowo l'okfu iphe onye ono kweru -byalephu; yo buru iphe ẹphe a-kpakota daa; paru ozi ono haa. 18 Ndu ophu adu l'o bu nebyi iphe ophu a gharu l'ali ogvu. Ẹphebedua abuje: ẹphe -nutua okfu Nchileke ono; 19 oriri ke ndzu; ẹge ee-shi nweru ẹku; me iphe agugu odo abya akpalube; kpalahaa okfu ono eh; to mihe amimi. 20 Obenu le ndu onanu, bu nebyi iphe, a gharu l'ali-otsu ono; bu ndu ophu anutsujee okfu ono; ẹphe ewotawa iya phu ye l'okpoma; yo mia nebyi: ndu amita ukporo l'iri; ndu amita ukporo ẹto; ndu amita ukporo ise.”

*Ẹ te eyejedu oku l'uroku;
kpuchia ya iphe
(Luk 8:16-18)*

21 Jisọsu asu ẹphe: “?O nweru onye ewojeru oku ye l'uroku gbe woru ite kpuchia ya; m'o bu woru iya ye le mkpuli oshi-azee? ?To budunua

l'eli agomu bẹ aatukobeje iya? ²² L'iphe bu iphe, e shi domia edomi bẹ ee-mekochakwaa mee t'a phu l'anya; ege ono kwaphu bẹ iphe bu iphe eeme l'edomi bẹ ee-mekochakwaa mee t'a maru. ²³ T'onye nweru ẹnu-nchi; nukwaa ya!"

²⁴ Jisosu asukwaphu ẹphe: "Unu ngabekwa nchi l'iphe unu anu! O kwa iphe unu gude turu nu onye odo bẹ Nchileke e-gudekwaphu turu nu unu; mbu; oo-gbekwanu nu unu ophu ka nu. ²⁵ Onye nweru nu bẹ Nchileke e-yekwafuaru odo. Onye ẹ-te nwedu nu bẹ nwiya ophu o nwekpooru nu enwenwe bẹ oo-gbe natafa ya nu."

*Ẹtu, eegude nebi iphe
evu evuvu anma*

²⁶ Yo sukwaphu ẹphe: "L'ẹke Nchileke bu eze dulephu l'o bu nwoke, je aghaa nebi iphe l'ali. ²⁷ Ẹnyashi mboku-mboku; yo kuru mgbenya tehu echile iya; nebi iphe ono efushia; l'evu; to ma ege oomuje. ²⁸ Ali l'onwiya emeje te nebi iphe ono vua; mishia akpuru. Nongini-nongini iya evujeru uzo lufuta bya akaa; yo bya afo ishi; yee nebi. ²⁹ Teke nebi iphe ono charu; nwoke ono ewota mma iya wata iya egbushi; okfu l'o ruwaru teke a kpataje iphe e meberu emebe."

*Ẹtu, eegude akpuru
oshi mosutadu anma*

(Mat 13:31-32, 34; Luk 13:18-19)

³⁰ Yo kfutsua ege ono; bya asu: "?Ngunu bẹ ayi a-su l'ẹke Nchileke bu eze du l'o bu iya? ?Egbe ẹtu ngunu bẹ ayi e-gudenua ya nmaa?

³¹ O dulephu l'o bu akpuru mosutadu, bu iya

kaḳoṭa nwanshì l'iphe bụ akpuru oshi, aaku akuku l'ali. ³² Obenu l'ọbuje teke e wotaru iya kua l'ogbodali; taa nọdu ọphu baru ishi; yo vua; buru eze oshi, katsukpo nshinu l'iphe bụ oshi, aadzaje adzadza le mgbabu; ekali iya ajakashia; unwenu, epe l'eli abya akpalahaa ya ekfuna.”

³³ Yọ buru etu, dugbaa ege ono be Jisusu gude zia okfu Nchileke ege ọo-ka epe odo enya. ³⁴ E too kfuduru epe okfu; l'e b'o gude etu. Teke yele ndu etsoje ọzo iya nọlephu; yọ kofutatsuaru epe iphe okfu iya ono bukota t'o doo epe enya.

*Oke pherephere anuru iya okfu
(Mát 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Tọ du iya bụ; yo be l'urenyashi ujiku lanu ono; Jisusu asu ndu etsoje ọzo iya t'epe l'iya dafu azu eze enyimu ono azu iya ọphu. ³⁶ Epe aparu oha ono haa; bakfube Jisusu l'ugbo eke o nọhawa; epe atugba. Ugbo ndu odo l'etso epe. ³⁷ Oke pherephere awatawaphu ephepe; eyii-mini atulahaa mini eye l'ugbo ono; jeye; yọ phoduwaa nwanshì te mini ji iya. ³⁸ Jisusu bụ ọwaa, laruru l'azu ugbo ono; chebe ishi le pyilo; kulahaa mgbenya. Ndu etsoje ọzo iya eje etewa iya phu; su iya: “O-zi-iphe! Tii kpakpoduaru ishi; me ugbo abyaakwa epe ekpukpu.”

³⁹ Jisusu etehu bya abaaru pherephere ono mba; su eze enyimu ono: “Chaa! Daa ashì!” Pherephere ono adawaphu ashì; eke ono l'o ha adakota nyongu. ⁴⁰ Jisusu aji epe: “?Ngunu meru iphe unu atsu egvu? ?Unu te kwetadua ke Nchileke to?”

⁴¹ Eṗhe anmakọta kpakpakpa; l'ẹke eṗhe atsu egvu; jilaha onwephe: “?Bụ egbe nwoke ngunu du ege owaa, pherephere; me eze enyimu anuru okfu?”

5

Nwoke, ogvu bu l'ehu

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Jisosu yele ndu etsoje uto iya abya erua l'azu eze enyimu l'azu iya ke ndu Gerasa. ² Jisosu alufutalephu l'ugbo ono; yele nwoke obu, shilephu l'ikiri-kpo ahadzu. Nwoke ono be ogvu bu l'ehu. ³ Nwoke ono bu ebubu l'ikiri-kpo. Ogvu ono be shihuru iya ike l'ehu; k'ophu e too kwejededu t'e ketsua ya eketsu; mbukponu m'o - ruhuru; o buru mkporo b'a turu iya. ⁴ Tekenteke b'a tujehawa iya mkpakobe l'eka; me l'okpa; yo zubushia k'eka; chipyashia k'okpa. Agburu-ehu, no iya nu b'e to nwedu onye aduje ike lo-gude iya. ⁵ Eswe me enyashi mboku-mboku be onoduje aghaphe l'ikiri-kpo ono; me l'ugvu ugvu; l'echi mkpu; gude mkpuma agbuswashi onwiya eh.

⁶ Yo nodu ote-nya phua Jisosu; vuta oso gbakfushia ya bya adaa ya l'ifu; ⁷ chia mkpu; su: “Jisosu, Nwatibe Nchileke ophu bu Okaribe-Kakota-Nu; ?bu ngunu be nggu l'iya ji. Ya arokwa ngu aroro: Nchileke anukwa iya-a: ba nukwa iya aphu.” ⁸ Iphe meru iphe nwoke ono kfu iphe ono bu le Jisosu be suhawaru ogvu ono t'o shi iya l'ehu lufu.

⁹ Jisosu aji iya epha iya.

Yọ sụ iya: “L'ẹpha iya bụ ‘Unubuku’; okfu l'ẹphe ha l'igweligwe.” ¹⁰ Yọ rọlahaa Jisọsu; sụ: “Byiko; ẹka-l'alì; waa ikpere; t'ẹ b'ọ chifushi ẹphe l'alì ono.”

¹¹ Ya ndono; yo nweru igweligwe ezi, nọ lẹ mgbazita ugvu ono; l'ata nri. ¹² Ọgvu ono arọlahaa Jisọsu; t'ọ haa ya tẹ ya wuba ezi ono l'ẹhu. ¹³ Jisọsu ekweta. Ọgvu ono eshikota nwoke ono l'ẹhu wufuta bya awuba ezi ono l'ẹhu. Igweligwe ezi ono eshi lẹ mgbazita ugvu eze ẹnyimu ono wu-lihu; fọta ọso gidigidi; je aphulahu l'eze ẹnyimu ono; mini eworu iya rigbushia; mbụ iphe ruru unu ezi ise.

¹⁴ Ndu eche ezi ono agbakashihu je eworu iya kfukashia lẹ mkpukpu; mẹ lẹ ndu onu-egu. Ya ndono; ndu ono, e kfuru iya ono awufuta t'ẹphe bya aphu iphe meru nu. ¹⁵ Ẹphe abyakfutashia Jisọsu; bya aphua nwoke ono, unubuku ọgvu shi buru l'ẹhu ono; ẹke o yeru uwe; dugaru adugaru; nwewaru nu egomunggo. Ẹphe atsulahaa egvu. ¹⁶ Ndu ọphu nọ teke iphe ono meru ewowaruphu iphe meru nwoke ono, ọgvu shi buru l'ẹhu ono; mẹ ezi ono kwaphu kọoru ndu onanu, byaru k'ophungu ono.

¹⁷ Ẹphe arọlahaa Jisọsu t'o gbeshiru ẹphe l'ibyiya nk'ẹphe.

¹⁸ Jisọsu abyatashia ọbahu l'ugbo; nwoke ono, ọgvu shi buru l'ẹhu ono arọ ya tẹ yele iya yiru.

¹⁹ Jisọsu ajika; sụ iya: “Lashia; lakfube ndibe unu; je ekfuaru ẹphe eze iphe Nnajiufu meru ngu; mẹ ẹge ọ phu-beru ngu imiko.”

²⁰ Nwoke ono ekwe tughua; laa okfukashi eze iphe Jisosu meru iya le mkpukpu Mkpukpu-iri. Iphe ono, Jisosu meru ono adukota ephe l'ephe ha biribiri.

*Nwatibe Jáyirösu;
me nwanyi, nsö eme
(Mát 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Jisosu atughua daa eze mini ono lashia azu l'azu iya ophu. Igweligwe madzu abya ano-phee ya mgburumgburu. Yo nodu l'iku mini ono. ²² Nwoke lanu, eeku Jáyirösu, bu onye lanu le ndu ishi ulo-ndzuko ephe abyakfuta Jisosu; bya aburu iya pee l'iku okpa; ²³ roshikpoo ya ike; su iya: "Le nwatibe iya ke nwanyi anwuhwakwa." Wo iya: "Byiko; t'o bya ebyia ya aka; k'ophu okorohu; noduru iya ru ndzu."

²⁴ Yele Jisosu ayiko tughua. A du l'igwe zehu tsoru Jisosu aka ebo-ebo; l'akpa iya mkpa.

²⁵ Yo nweru nwanyi unwurukpo lanu, nsö unwanyi mewaru afa iri l'ebo mgburumgburu.

²⁶ Yo jewa iphe-ehuka l'aka igweligwe ndu eme ogvu. Iphemiphe obule, o nweru b'ö tuko mepushibebewa; ophu 'ö kadu mma; njo egbe akalee njo akaka atugbu. ²⁷ Yo nuhawa iphe Jisosu emeje; tughua shia Jisosu uzo azu; pyobata l'eke ono, a zaru l'igwe ege ono; bya ebyia uwe Jisosu aka; ²⁸ ke l'ö sukwanuru onwiya: "Le ya -denyiwa aka l'uwe Jisosu be ya a-korohu-a."

²⁹ Ebyibi, oobyi aka l'uwe Jisosu ono; yo mebuhuwa iya phu mbu nsö unwanyi ono. Yo ruwa iya phu l'ehu le Jisosu mewaru te ya korohu l'iphe ono, eme iya nu ono. ³⁰ Teke

onowaphu; Jisosu amawaruphu l'o nweru ike, shi iya l'ehu lufu. Yọ ghachiwaphu; jị igweligwe ndu ono: “?Bụ onye byiru ẹka l'uwe iya?”

³¹ Ndu etsoje iya nū asụ iya: “?Ị phuru-a ndu akpa ngu mkpa; nggu ajikwaduru onye byiru ngu ẹka l'uwe?”

³² Jisosu abya achikaa ẹnya tẹ ya maru: ? ya a-phu onye meru iphe ono. ³³ Nwanyi ono atsulahaa egvu; ẹhu anmalahaa ya anmanma; kẹ l'ọ mawaru iphe o meru iya. Yọ lufuta; bya adaa Jisosu l'ifu; woru ire-lanụ dooru iya. ³⁴ Jisosu asụ iya: “Nwa iya nwanyi; ekwekwe ngu mewaru t'ehu dụ ngu mma. Laa l'ehu-agu; l'iphe eme ngu nū b'e mewaru t'ọ dụ ngu mma.”

³⁵ Jisosu egudekwadua ẹge ono ekfu; ndu shi kẹ Jáyirọsu abyawaphu bya ezia Jáyirọsu lẹ nwatibe iya nwanyi ọbu nwuhwakwaru; ?o nwekwaduru k'ọphu oo-jekwadu okfuchi O-zi- iphe nchị.

³⁶ Jisosu ta ngakpọduaru nchị l'iphe ẹphe ekfu. Yọ sụ onye ishi ọlo-ndzuko ono: “Ba tsushi egvu; ọ bụa t'i kweta.” ³⁷ Jisosu atugbua; to nwe onye ọdo, o kweru t'o tsoru iya; gufuphu Pyita; Jémusu mẹ nwunne iya, bụ Jọnu. ³⁸ Ẹphe erua kẹ onye ishi ọlo-ndzuko ono; Jisosu aphuwaphu ẹge ẹke ono swọkoberu l'ẹkwa mẹ mkpu. ³⁹ Yọ bya abata; jị ẹphe: “?Ngunu kparu iphe unu swọkoberu ẹge ọwaa l'ẹkwa? Mẹ nwata ono ta nwuhukwa anwuhu; ọ kwa mgbenya bẹ ooku!”

⁴⁰ Ẹphe eze iya ọchi. Yọ chishikota ẹphe etezi l'ẹphe ha; bya eduta nna nwata ono; mẹ nne iya; mẹ ndu ono, ẹphe l'iya yi ono. Ẹphe abahushia

l'ẹke nwata ono ze. ⁴¹ Yọ bya esekputa nwata ono l'ẹka; sụ iya: “Talita kumi” bụ iya bụ: “Nwamgbọko nshii; ya sụru t'i gbeshi egbeshi!”

⁴² Yo gbeshiwaphu; jephelaha. Nwamgbọko nshii ono nọwaru afa iri l'ẹbo k'ọphu a muru iya. Iphe ono eji ndu, nọ l'ẹke ono ẹnya; ẹke ọ dū ẹphe biribiri! ⁴³ Jisọsu asụ ẹphe t'ẹ b'ọ dukwa onye ẹphe e-me t'ọ maru; sụ ẹphe t'a nū nwata ono iphe t'o ria.

6

Aajika Jisọsu ịe Názaretu (Mát 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jisọsu egbeshi l'ẹke ono; yọ bụru iya ọla ndu-ẹphe. Ndu etsoje ụzo iya etsoru iya. ² Yo rua mbọku ọtu-ume; yọ wata ozi iphe l'ụlo-ndzuko ndu Ju. Ụlo ono, oozii iphe ono bẹ madzụ ha igwe nọdu. Yọ dū ẹphe biribiri mbụ iphe Jisọsu ezi ẹphe. Ẹphe ajilahaa: “?Bụ awe bẹ nwoke-wa mụtatsuaru egbe iphe ọwaa? ?Bụ onye ziru iya egbe mmamiphe ọwananu? ?Nanu ẹge o meru emeebe iphe-ophulanya ọwaa, ẹ ta phụbua oyeru iya-a? ³ ?Tọ bụdunua ya bụ kapinta-wa, bụ nwatibe Méri-wa; mbụ nwunne Jémusu; Jósesu; Júdasu; mẹ Sáyimonu? ? Unwunne iya unwanyi ndu ọphu ta bụdunua l'ẹke-a bẹ ayi l'ẹphe tuko buru?” Iphe ono akpọshia ẹphe okweta iphe ookfu.

⁴ Jisọsu asụ ẹphe: “Onye nkfuchiru Nchileke bẹ aakwabekwaru ugvu l'ẹkemeke ọbule; gụfukwaphu ịe mkpukpu, ọ nọdu vufuta; mẹ ndu ikfu iya; mẹ ndu ụlo iya.”

⁵ O bu iphe ono meru iphe ẹ to dudu iphe du biribiri, ha nshinu, Jisosu meru l'ẹke ono; gufu nwa ndu ophu ẹhu ta dudu mma, o byiberu ẹka; mee; ẹhu adu ẹphe mma. ⁶ Yọ dua ya biribiri l'ẹphe ta chiduru ukfu kwẹe ya.

Jisosu ezifu ndu ishi-oz;
umadzu iri ẹbo
(Mát 10:5-15; Luk 9:1-6)

Ya ndono; yoo jephetsua le mkpukpu le mkpukpu l'ẹke ono; ezi okfu Nchileke. ⁷ Jisosu ekukobe umadzu iri l'ẹbo ono; bya eworu ẹphe dzee ẹbo-ẹbo; zia ẹphe t'ẹphe je egude ike chifuje ogvu. ⁸ Yo kfuaru iya ẹphe kfushiaru iya ẹphe ike: "T'ẹ b'o nwekwa iphe ẹphe e-gude eje; gufu oshi-ogude-l'ẹka. T'ẹphe be egudekwa nri; ẹphe te egude ẹda; ẹphe te eye okpoga l'ẹkpa uwe ẹphe. ⁹ T'ẹphe yekwaa akpokpa; ọle t'ẹphe be eyekwa uwe ọdo; a gufu ophu ẹphe yeru l'ẹhu." ¹⁰ Yọ sukwaphu: "Ufu, unu bahujewaru; a -nata unu; unu nodulekwaphu l'ẹke obu. Unu be ejekwa oburu l'ẹke ọdo jeye teke unu e-gbeshi l'ibiyiyanu. ¹¹ Ẹke unu jeru; ẹphe -jika unu; m'ọ bu le ndu obu te kwedu ngaberu unu nchi; teke unu e-gbeshi; unu ajishia udzu-ẹja, no unu l'okpa l'ẹke ono; gude koshi l'ẹka unu ta duhedu iya."

¹² Ya ndono; ẹphe atugbua je ekfukashiru iya ndiphe t'ẹphe taa onwẹphe uta; sefu ẹka l'iphe du eji, ẹphe meshiru; lakfuta Nchileke. ¹³ Ẹphe achishitsua igweligwe ogvu l'ẹhu ndu ophu ogvu bu l'ẹhu; tetsua igweligwe ndu ophu iphe-ememe eme manu; ẹphe akorohukota.

Eebuta Jõnu Baputizimu ishi
(Mát 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴ Eze, bụ Hérõdu anụ iphe Jisõsu eme l'ẹke o dengashikotaru ẹkemeke ọbule. Ndu aharu ekfu l'ọ kwa Jõnu Baputizimu bẹ tetaru nõdu ndzụ ọdo. L'ọo ya meru iphe ọduje ike emeshibebe iphemiphe ọbule ono.

¹⁵ Ndu ọphu asụ l'ọ bụ Eláyija; ndu asụwaru l'ọ bụ onye nkfuchiru Nchileke, yeru onye lanụ lẹ ndu kẹ ndiche.

¹⁶ Hérõdu anụ l'iya phụ; sụ: “M'ọ kwa Jõnu-wa, ya zijeru; e je ebutaru iya ishi iya-a bẹ shiwa l'õnwu teta bya anõdu ndzụ ọdo.” ¹⁷ Iphe meru nù bụ l'o nweru teke Hérõdu zijeru; e gude Jõnu; kee ya ẹgbu; ye iya l'ulo-mkpõro l'okfu ẹka Heródiyasu. Heródiyasu ono bụ nyee Fílipu. Fílipu abụkwanuru nwunne Hérõdu. Hérõdu egbeshi je akfuta nyee nwunne iya ono lùlahaa.

¹⁸ Jõnu eshi asụje Hérõdu: “L'ẹ tọ dukwa mma t'ọ nata nyee nwunne iya lùlahaa.”

¹⁹ Ẹhu eghulahaa Heródiyasu eghughu; yọ chọlahaa ẹge oo-shi gbua Jõnu. Tọ ma ẹge oo-me iya; ²⁰ kele Hérõdu anõduje atsụ Jõnu egvu; okfu l'ọ maru lẹ Jõnu bụ nwoke, doberu ẹka ndoo; dukwaruphu Nchileke iche. Ọ bụ iya meru iphe Hérõdu woru iya dobe l'ẹke ẹ-tọ dudu iphe e-me iya nù. Hérõdu bẹ okfu, Jõnu anõduje ekfuru iya agbachije ẹnya; l'awa iya obu. Obenu l'ọ gudejelee ẹhu-ọtso-ẹna ngabẹru Jõnu nchị.

²¹ Yo rua ujiku lanụ; yọ dabaru Heródiyasu. Yọ bụru mbọku, Hérõdu meru eswe-iphe, oogudeje anyata teke a mụru iya. Yo je ekukoo ndu ishi, achị obodo ẹphe; mẹ ndu ishi soja; mẹ ndu

oke amadu Gálili t'ephe byaru iya l'eswe-iphe ono. ²² Nwatibe Heródiyasu ke nwanyi abya etee egvu l'ifu ephe. Ehu atsọ Hérođu; me ndu ono, byaru iya l'eswe-iphe ono ena. Eze, bu Hérođu asu nwamgboko ono: "T'o kfulephu iphe du iya mma, ya a-nu iya; ya a-nu iya iphe obu." ²³ Hérođu eworu angu riaru nwamgboko ono; su iya: "Iphe i sukpooru te ya nu ngu be ya a-nu ngu; m'o -ruhuru; o buru nkere-ebo ali-eze iya."

²⁴ Nwamgboko ono atugbua jekfushia nne iya je aji iya: "?Bu ngunu be ya a-sukpoo t'o nu iya?"

Nne iya ono asu iya: "L'o bu ishi Jonu Baputizimu."

²⁵ Nngube nwamgboko avuta oso; gbakfushia eze; je asu iya: "L'iphe du iya mma bu t'o gburu ishi Jonu Baputizimu ye l'efere; nu iya nta-a nta-a."

²⁶ Ehu adaa eze koo; l'eke o ruru iya l'ehu nshinu. Obekwanu le keshinu o riwaru angu iya l'ifu edzudzu oha ono, byaru iya eswe-iphe ono b'e too gbanwehedu iphe o kfulu. ²⁷ Hérođu eyefuwaphu onye soja lanu le ndu soja, eche iya nche t'o je ebuta Jonu ishi; paru bya. Onye soja ono atugbua je ebuta Jonu ishi l'ulo-mkporo ono; ²⁸ woru iya ye l'efere je apere nwamgboko ono. Nngube nwamgboko eworu iya je anu nne iya. ²⁹ Ndu etsoje uzo Jonu anua ya; je apata ogwo iya je elia.

*Jisosu anu unu madzu iri ebo
l'ukporo madzu iri nri
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)*

³⁰ Ndu ishi-ozì ono ejeebe bya awulatakota; bya edooru Jisòsu iphe ephe mekotaru l'ò ha; mē iphe ephe ziru. ³¹ Madzù eji èke ono: ndu l'abya; ndu l'eje; k'òphu bù l'ùzo ta adukpoduaru nù Jisòsu; mē ndu etsoje ùzo iya; mbukpo m'òo kē ria nri. Jisòsu asù ndu ono, etsoje ùzo iya ono t'ephe lufu je l'èke madzù ta nòdu; tuta ume nwanshì. ³² Ephe ekwe wota ugbo tugbua jeshia l'èke ephe a-nòdu l'onwephe.

³³ A dù l'igwe phua teke ephe atugbu; hubewaphu ephe ama. Ndu ono eshitsuwapu lē mkpukpu lē mkpukpu gudegbaa okpa gbaru jeshia; vuru Jisòsu phē ùzo rua. ³⁴ Jisòsu eshi l'ugbo ono lufuta bya aphua igweligwe ndu ono l'èke ono. Imiko ephe egude iya; l'èke ephe dutsulephu l'ò bù igwe aturu, e-te nwedu onye nche, a-gbaru ephe mkpu. Yò wata ephe ozi igweligwe iphe. ³⁵ A nonyaa l'ùzo urenyashi; ndu etsoje ùzo iya abyakfuta iya bya asù iya: “? I marua l'èke-a te nwedu ndu, bu iya nù; nchi ejihuwaa. ³⁶ Ophu t'ì sù ephe t'ephe bahugbaa l'ufu l'ufu mē lē mkpukpu lē mkpukpu ndu-a, bupheru mgburumgburu-wa je akpata nri, ephe e-ri.”

³⁷ Jisòsu asù ephe: “Unubèdua; unu nunu ephe iphe t'ephe ria.”

Ephe asù Jisòsu: “?Bù t'ephe je azuta buredi ukporo pongu bya anù ephe t'ephe taa tò?”

³⁸ Jisòsu asù ephe: “?Bù ishi buredi ole bē unu nweru? Unu je amaru ege ò ha.”

Ephe amaèberu ege ò ha; bya asù Jisòsu: “L'ò bù ishi buredi ise; mē ema èbo.”

³⁹ Jisọsu asụ ẹphe t'ẹphe kekashia ndu ono l'itsutsu l'itsutsu; mee t'ẹphe nọdugbaa anọdu l'alì l'unwu iru ẹwu ono. ⁴⁰ Ndu ono abya anọ l'itsutsu l'itsutsu l'ụkporo ise ise; mę ụkporo ẹbo l'iri iri. ⁴¹ Jisọsu ewota ishi buredì ise ono; mę ẹma labụ ono; palia ẹnya imeli; kele Nchileke ekele kẹ nri ono; washia ya; woru nụ ndu ono, etsoje ụzo iya ono t'ẹphe doberu iya ndu ono l'ifu. Yo wotakwaphu ẹma ono ẹphe ẹbo kekashiaru ẹphe l'ẹphe ha. ⁴² Ẹphe atụko l'ẹphe ha tajishia ẹpho. ⁴³ A bya atụtukota ibiribe buredi; mę ẹma ono, bụ ndu ophu a taphodoru ataphodo; yo jilephu nkata-ivu iri l'ẹbo. ⁴⁴ Unwoke, tso lẹ ndu taru buredi ono dụ unu unwoke iri l'ẹbo l'ụkporo unwoke iri.*

Jisọsu eje ije l'eli mini
(Mát 14:22-33; Jọn 6:15-21)

⁴⁵ Jisọsu asụwaphu ndu etsoje ụzo iya t'ẹphe bahụ l'ugbo vuru iya ụzo jeshia Betusáyida l'azụ eze ẹnyimu ono azụ iya ophunanu; tẹ yẹbedua jeodu je ekfuru ndu ono t'ẹphe lashiwaru l'ufu. ⁴⁶ Yọ sutsua ẹphe t'ẹphe lawaru; tųgbua jeshia l'ugvu; okfuru nụ Nchileke. ⁴⁷ Yo be l'ime ẹnyashi; ugbo ono anọduwanu l'echi eze ẹnyimu ono; Jisọsu anọdu nwenkinyi iya l'eli nggodo. ⁴⁸ Yọ nọdu l'ẹke ono phua lẹ ndu etsoje ụzo iya bẹ okpo ugbo ono atsụ l'ẹhu; kele pherephere shikwanu ẹphe ishifu. Iphe-ọha-enu anọdulephu l'ifu; Jisọsu ejeru ije l'eli eze ẹnyimu ono tųgbua; l'eme t'o sweta ẹphe. ⁴⁹ Ẹphe aphụ l'iya phụ ẹke ooje ije l'eli mini ono;

* **6:44** 6:44 Iphe o bụ bụ 5,000.

tubesu l'ọo maa. Ẹphe echia mkpu; ⁵⁰ kẹ l'ẹphe phukotaru iya l'ẹphe ha; ẹhu anmalahaa ẹphe anmanma; ẹke ẹphe atsụ egvu.

E ji ekfu-a; Jisọsu asụ ẹphe: “T'obu shihu unu ike; l'ọ bua yẹbedua. Unu ba atsushi egvu.” ⁵¹ Yọ bya abakfube ẹphe l'ugbo ono; pherephere ono ebuhuwaphu; ẹphe eghechawaa ọnu nwandoo; ⁵² okfu l'iphe Jisọsu meru l'ọ washiru ẹphe buredi onọ te dodu ẹphe ẹnya; kẹ l'egomunggo ẹphe te rudu l'iphe ono.

*Jisọsu agwo ndu iphe eme lẹ Genésaretu
(Mát 14:34-36)*

⁵³ Tọ dọ iya bụ; Jisọsu phẹ esweebe mini ono; bya erua l'ọnu-mini Genésaretu; woru ugbo ono ńgùbe l'ẹke ono. ⁵⁴ Ẹphe eshi l'ugbo ono lufuta; ndu ẹke ono ahụbewaphu Jisọsu ama; ⁵⁵ gbabatsua l'uswe iya ono mgburumgburu; patsuaru ndu iphe eme l'ugboshi byatashia iphe bụ ẹke ẹphe nùkpooru lẹ Jisọsu nọ. ⁵⁶ Ẹke o shikpooru mbụ Jisọsu: m'ọ bụ l'ime mkpukpu-o; m'ọ bụ l'obodo-o bẹ ẹphe dutatsuaru ndu nk'ẹphe iphe emetsua je ezia l'ọma-aswa; l'arọ Jisọsu t'o kwe t'ẹphe byikpoonu ẹka m'o -ruhuru; ọ buru l'ọnunu uwe iya; t'ẹhu dọ ẹphe mma. Ẹ meebe; ẹge ẹphe ha; mbụ ndu byiru iya ẹka l'ẹhu bẹ kọrohukotaru nù l'iphe, eme ẹphe.

7

*Ome-l'alì ndiche ndu Ju
(Mát 15:1-9)*

¹ Ndu Fárisii; mẹ ndu ezije ekemu, haru shi Jerúsalemu abya adọkobe l'ẹke ono dọ-pee

Jisọsu mgburumgburu. ² Ẹphe apha l'o nweru ndu emebi nsọ alị ọ ndu etsoje ọzo Jisọsu. Ishi iya aburu l'ẹphe gude ẹka, e merushiru emerushi l'eri nri; mbụ okfu l'ẹphe ta kwọdu ẹka akwọkwo l'ẹge ome-l'alị ndu Ju sọru t'a kwọjee ya.

³ Iphe kparu iya nọ aburu ọ ndu Fárisii; mọ iphe bụ ndu Ju l'ẹphe ha te erijedu nri; l'ẹphe ẹ ba kwọ ẹka akwọkwo ẹge ome-l'alị ndu Ju sọru t'aakwoje iya, bụ iya bụ nsọ, shi ẹphe ọ ndiche. ⁴ Ẹphe te eri iphe mọ ẹphe -shi aswa lata; ẹ ba bụ l'ẹphe gudeodu mini mefu nsọ. Ẹge ono bọ ẹphe edobekwaphu nsọ alị ọdo, shi ẹphe ọ ndiche; mbụ nsọ ẹge e shi asa okoro; mọ ite; mọ iphe ọdo, e gude ope kpọ; mọ l'oshi-anọdu.

⁵ Ndu Fárisii ono; mọ ndu ezije ekemu aji Jisọsu: “?Bụ ngunu meru iphe ndu etsoje ọzo ngu te etsodu nsọ alị ọpọ shiru ndiche l'ẹka; ẹphe egbe gudetsua ẹka, e merushiru emerushi eri nri?”

⁶ Jisọsu asọ ẹphe: “Azáya kfugbuleruphu okfu teke o kfuchiru Nchileke tukobe iya unu l'ishi unubọ o-kfuru-iche-eme-iche pọ ono; mbụ l'ẹke ono, e deru l'ẹkwo okfu Nchileke; sọ:

‘Lẹ ndu-wa kwa ajaja eli ọnu;
bọ ẹphe aja iya;
obu ẹphe anọduru ote-ẹnya.

⁷ Ẹphe abaru iya ẹja nggogo;
wota ekemu kọ madzọ l'ezi;
t'e tuje iya ekemu Nchileke.’ ”

⁸ Jisọsu asọ ẹphe: “Unu ewotaje ekemu kọ Nchileke dochi; gbe wata odo nsọ alị kọ madzọ.”

⁹ Jisosu asukwaphu ephe: “Mgbe o bu l'unu manukaru iphe meru iphe unu ajikaje ekemu Nchileke; k'ophu unu a-nodu edo nsọ ali ophu unu ezi l'onwunu. ¹⁰ Mosisu sukwaru: 'Kwaberu nne le nna ngu ugvu;' sukwaphu: 'Onye ophu kfuru nna iya; m'o bu nne iya ejo okfu b'e gbuje egbugbu.' ¹¹ Obenu l'unu ezi: 'L'o -buru l'o nweru onye suru nne le nna iya l'iphe ya ge gude yeru ephe aka buakwa “kobanu”,’ bu iya bu iphe a nuru Nchileke; ¹² be unu gufuwaru onye obu t'e b'o yeru nne le nna iya aka. ¹³ Unu eshi ege ono gude ome nsọ ali, unu ezi ndu odo; mewaru igweligwe iphe odo, dutsua ege ono, unu anoduje eme; mee okfu Nchileke; yo buru iphe mmakanu.”

Iphe emerushije madzu
(Mát 15:10-20)

¹⁴ Jisosu ekukoo igweligwe ndu ono odo; bya asu ephe: “Unu ngaberu iya nchi l'unu ha; k'ophu iphe e-do unu enya. ¹⁵ E to buakwa iphe madzu riru l'onu be emeruje onye obu. O chikwaa iphe shi madzu l'ime lufuta emeruje onye obu. ¹⁶ T'onye nweru enu-nchi; nukwaa ya.”

¹⁷ Yo halephu oha ono bahushia l'ulo; ndu etsoje uzo iya aji iya iphe okfu ono, o kfuru ephe ono bu. ¹⁸ Yo su ephe: “?Unu te nwekwaphu egomunggo to? Unu ta madu l'iphe bu iphe madzu riru l'onu te emerughedu onye obu; ¹⁹ keshinu ophu e-to budu l'obu b'o bahuru iya; gbahaa l'epho; yo shi eke ono; a nyifu iya le nshi.” Yo shiwaphu ege ono kfu l'iphe bukp

nri b'ẹ te nwedu ọphu e meruru emeru l'ifu Nchileke.

²⁰ Yọ sù: “L'ọ bụ iphe shi madzụ l'obu bẹ emeruje onye ọbu; ²¹ kẹ l'ọ bụ l'ime obu madzụ bẹ ejo ọriri eshije lufuta, akpajẹ onye ọbu ome kẹ nwanyi mẹ ome kẹ nwoke; ozi iphura; ogbu ọchi; ²² ori ogori; ogvu ẹnya-kfurukfuru; ejo ọkpoma; ụgho; ụru-alị; ijimẹnya; okfubyishi madzụ; oku onwonye ekuku; mẹ ome eswe. ²³ Iphe ono l'ọ ha shikota madzụ l'obu; buru iya emerushije madzụ.”

*Ekweta Nwanyi, ẹ-ta bụdu onye Ju
(Mát 15:21-28)*

²⁴ Jisọsu egbeshi jeshia ibyiya kẹ alị Táya. Yo rua ẹke ono; je abahụ l'ulo lanụ; l'eme t'ẹ b'ọ dū onye a-ma lẹ ya nọ l'ẹke ono; to nwehunu ẹge oo-shi domia onwiya. ²⁵ Ya ndono; yo nweru nwanyi lanụ, ogvu bu nwatibe iya kẹ nwanyi l'ẹhu. Nwanyi ono anụa udu Jisọsu; byatashia bya aburu pẹe l'iku ọkpa iya. ²⁶ Nwanyi l'onwiya ta bukwa onye Ju. Ọ bụ onye Girísu; ọbu l'a mụru iya lẹ Finíshiya, nọ lẹ Sáyira. Yọ rọọ Jisọsu t'ọ chifu nwatibe iya ogvu ono l'ẹhu. ²⁷ Jisọsu asụ iya: “T'ọ ngabe t'a nufu-odu ụnwegirima nri. L'ẹ tọ dudu mma t'e wota nri, a gẹga nụ ụnwegirima; nụ ụnwu nkuta.”

²⁸ Nwanyi ono asụ iya: “Nnajiufu; ya makwaru-a; ọbu; mẹ ụnwu nkuta atụtujekwaa ẹviriva iya ọphu dashiru lẹ nri ẹgirima.”

²⁹ Jisọsu asụ iya: “Keshinu i yeru ọnu ẹge ono; lawaru; l'ogvu ono hawaru nwatibe ngu.”

³⁰ Nggube nwanyi atugbua alala; rua ufu; ogvu ono apawaru nwatibe iya ono haa. Yọ zẹwaru nụ l'oshi-azẹe ya.

Jisọsu agwọ nwoke, ada nkichi

³¹ Ya ndono; Jisọsu abya ahaa ibyiya ke Táya je je eshia Sayidónu; me ibyiya ke Mkpukpu-iri ono; yọ buru iya oje Eze Ọnyimu Gálili. ³² Ẹphe edutaru iya nwoke obu, ada nkichi; to kfu okfu ohuma; roo ya t'o byia ya eka. ³³ Jisọsu edufuta iya iche nwenkinyi iya l'ẹke ono, ndu ophu no ono; bya achiru mkpushi-eka ye iya le nchi epe ebo; gbuta onu-mini bya edee ya l'ire. ³⁴ Jisọsu apalia enya lee l'imigwe; tsua ude bya asu nwoke ono: "Efata" bu iya bu "Guphohu!"

³⁵ Nchi nwoke ono epe ebo agu-phohuwa iya phu; ire iya atushihi. Yọ wata okfu okfu gbororo. ³⁶ Jisọsu ekfushiaru iya epe ike su t'e b'o du onye epe e-kfuru iya. Obenu l'obuje teke o kfuru ege ono; epe egbe ka iya ru ekfukashi. ³⁷ Yọ dua ndu nuru iya nu biribiri etu. Ẹphe asu: "Ha! Ege oomemataje iphe ohuma. Ndu ada nkichi be oomejekwaphu t'epe nua iphe le nchi; l'emeje ndu e-te ekfudu okfu t'epe kfu okfu."

8

Jisọsu anu unu madu iri nri

(Mat 15:32-39)

¹ Yo be ujiku lanu, igweligwe madu dzukoru odo; to nwe iphe epe e-ri; Jisọsu ekua ndu etsoje uzo iya; su epe: ² "Limiko ndu-a dukwa iya; l'ẹke ya l'epe nowaru abali eto nta-a; to du

iphe ephe gude, ephe e-ri. ³ Ya -sụ t'ephe swiru egu la; be ephe a-dashikwa mbà l'esu-uzo; l'eke ephe hatsukwaaru shi eke teru enya."

⁴ Ndu etsoje uzo iya asụ iya: "¿Bụ awe l'echi-egu owaa be aa-phụ nri ophu e-dzu ndu owaa eriri?"

⁵ Jisosu aji ephe: "¿Bụ ishi buredi ole be unu nweru?"

Ephe asụ iya l'ọ bụ ishi buredi esaa.

⁶ Yọ sụ oha ono t'ephe noshia l'ali. Yọ bya achita ishi buredi esaa ono bya ekele Nchileke ekele; woru iya washia; nụ iya ndu etsoje uzo iya t'ephe kekashiaru igwe oha ono. Ephe eworu iya kee. ⁷ O nwekwaruphu unwu ibiribe ema, ephe chi, ẹ ta hadu l'igwe. Jisosu ewotafukwaa ya phụ; kele Nchileke ekele iya; bya eworu iya nụ ndu etsoje uzo iya; t'ephe kekwaaru iya phụ ndu ono. ⁸ Ndu ono ataa ya tajishia ephe; taphodo ophu a tutujiru nkata-ivu esaa. ⁹ Ndu riru nri ono rukwaru unu madzụ ugbo iri.* Jisosu asụ ephe t'ephe lawaru. ¹⁰ Yọ bya abahuwaphu l'ugbo yele ndu etsoje uzo iya; yọ buru ephe oje Dalumanuta.

*Eekfu tẹ Jisosu koshi
l'ọo Nchileke ziru iya
(Mát 16:1-4)*

¹¹ Ndu Fárisii abyakfutashia Jisosu; ephe l'iya awata ntutego. Ephe eme t'ephe dataedu iya; bya asụ iya t'ọ meeru ephe iphe e-koshi l'ọo Nchileke ziru iya t'ọ bya l'oswiya. ¹² Jisosu abya azua ume; sụ: "¿Ngunu meru iphe ndu ogbo ke

* 8:9 8:9 Iphe ọ bụ 4,000.

nta-a bukpelephu ɛnya iphe-ophulenyaa, e-koshi l'oo Nchileke ziru iya te ya bya be epe anoduje ele? Kamenu; te ya karu unu: E to nwekwa iphe-ophulenyaa, ee-koshi epe.”

¹³ Jisusu phe aparu epe haa; bahushia l'ugbo; yo buru epe oje azu eze enyimu ono azu iya ophu.

Onma okwa le k'ejo nzizi
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Ndu etsoje uzo iya azahaa ogude nri; yo buruphu ishi buredi lanu be epe gude nodu l'ugbo ono. ¹⁵ Jisusu anmaaru epe okwa: “T'epe kwabekwa enya; zejeeru iphe ekoje-buredi ke ndu Farisii; me ke Herodu.”

¹⁶ Epe awata okfuru ibe epe: “M'o kwa l'epe te gudedu buredi be ookfu ege ono.”

¹⁷ Jisusu amawaruphu iphe epe ekfu; su epe: “?Bu nguun meru iphe unu atukashi l'unu te gudedu buredi? ?Oriri unu te rudua l'iphe mu ekfu bu ke iphe ekoje buredi to? ?Nanu ege o du be iphe te edojedu unu enya? ¹⁸ ? Unu nweru enya; unu ta phu uzo to. ?T'unu nweru nchi; unu ta nu iphe? ?To nwedu iphe unu anyatajekpoo? ¹⁹ Le ya washiru ishi buredi ise, a nuru unu madzu iri l'ebo l'ukporo iri phu; ?bunua nkata-ivu ole b'a tutujiru ophu epe taphodoru?”

Epe asu iya l'o bu nkata-ivu iri l'ebo.

²⁰ Yo jikwaphu epe: “Ishi buredi esaa ono, a nukwaruphu unu madzu iri phu; ?bunua nkata-ivu ole be unu tutujiru ibiribe iya?”

Epe asukwa iya phu l'o bu nkata-ivu esaa.

21 Yọ jì ẹ̀phe: “?To dodua unu ẹ̀nya nta-a?”

Nwoke, atsọ ishì; aphụ ụzo

22 Ẹ̀phe abya erua Bẹ̀tusáyida; yo nweru ndu dutaru Jisọsu nwoke, atsụ ishì; rọo Jisọsu t'o byia ya ẹ̀ka. 23 Jisọsu esekputa onye ishì ono l'ẹ̀ka; dufu iya lẹ̀ mkpụkpụ ono; vùtsua ya ọnu-mini l'ẹ̀nya; bya ebyibe iya ẹ̀ka; jì iya: “?O nweru iphe ì phuru?”

24 Nwoke ono elee ẹ̀nya l'imeli; sụ iya lẹ̀ ya phuru madzụ. Obenu l'ẹ̀phe dùtsua ya l'ọ bụ oshi, eje ije.

25 Jisọsu abya ewota ẹ̀ka byibe nwoke ono l'ẹ̀nya ọdo; ẹ̀nya amụsaa ya. Yọ phulahaa iphemiphe ọbule dachangu. 26 Jisọsu asụ iya t'ọ lalẹkwaphu; sụ iya t'ẹ b'ọ bahụhekwa l'ime Bẹ̀tusáyida.

*Pyita ekfu onye Jisọsu bụ
(Mát 16:13-20; Luk 9:18-21)*

27 Jisọsu mẹ ndu etsoje ụzo iya atụgbua jeshia mkpụkpụ, nọgbaa lẹ̀ Sizaríya Fílipyai. Ẹ̀phe erua esu-uzo; yọ jì ẹ̀phe: “?Bụ onye bẹ ndiphe asuje lẹ̀ ya bụ?”

28 Ẹ̀phe asụ iya: “L'ọ nweru ndu sụru l'ì bụ Jọnu Baputizimu; nweru ndu asuje l'ì bụ Eláyija; nweru ndu asuje l'ì bụ onye lanụ l'ime ndu nkfuchiru Nchileke.”

29 Yọ jì ẹ̀phe: “Unubẹdua; ?unu sụkwanuru lẹ̀ ya bụ onye?”

Pyita asụ iya: “L'ọ bụ nggu bụ Kuráyisutu ọbu, bụ iya bụ Onye Ndzọta ono, Nchileke kweru ụkwa iya ono.”

³⁰ Jisọsu anmaaru ẹphe ọkwa t'ẹ b'ọ dukwa onye, ẹphe e-kfuru iya.

Jisọsu ekfu lẹ ya e-je iphe-ẹhuka; nwuhu

(Mát 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Ya ndono; Jisọsu awata ozi ndu etsoje ọzo iya iphe; sù ẹphe “Lẹ Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ẹhuka, dù igweligwe. Ndu bu ọgurennya; mẹ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu a-jika iya; woru iya gbua. A - nọ abali ẹbo k'eto; ya eshi l'onwu teta; bya anọdu ndzụ ọdo.” ³² Yo kfu ya kfujaaru iya ẹphe ekfuja. Pyita ekuchi iya ekuchi; baaru iya mba; sù iya: “Tuswekwa; t'ẹ b'ọ rikwaru onwiya ẹjo ọriri.” ³³ Jisọsu aghachiwaphu; lee ndu etsoje ọzo iya ẹnya; gbọ-chia Pyita nchi; sù iya: “Gbeshi iya l'ẹhu nggube Sétanu ono! Uche-obu ngu bu uche-obu madzụ; ẹ tọ budu kẹ Nchileke.”

³⁴ Jisọsu abya ekukoo igweligwe madzụ; mẹ ndu ono, etsoje ọzo iya ono t'ẹphe byakfuta iya. Yọ sù ẹphe: “O -nweru onye ọ dù t'ọ buru onye etsoje iya nù; t'onye ono wofu ẹnya l'ẹhu kẹ onwiya. T'onye ono vuta oshi-osweru k'onwu iya vuru tsoru iya. ³⁵ L'iphe bu onye eme tẹ ya dzọo onwiya ndzụ l'onwiya e-tufakwa ndzụ iya; onye gudekwanu okfu ẹhu yẹbe Abubu-Ndiphe yẹle k'ozima Nchileke tufaa ndzụ iya lẹ mgboko-a a-dzọta ndzụ iya. ³⁶ Mbù; ?bu ngunu bu uru, madzụ ritaru m'o -nwekotaru iphemiphe ọbule, nọ lẹ mgboko-a; tufakwanua ndzụ iya? ³⁷ ?O nwekpooru iphe madzụ e-gudekpoo gbata

ndzụ iya m'o -tufuwa iya? ³⁸ Kẹ l'onye ya dụ iphere; iphere iphe ya ezi l'ogbo ọwaa, rigburu onwẹphe l'ogori; megbua onwẹphe l'ẹjo iphe-a -dụ iya; bẹ iphere onye ono a-dukwapu yẹbe Abubu-Ndiphe teke ya e-gude ùgvù kẹ Nna iya, egbu nwịnwii yẹle ụnwu ojozi-imigwe, dụ nsọ ayịru l'abya.”

9

¹ Yọ sụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'o nweru ndu haru vudo l'ẹke-a, ẹ-ta byadụ bya anwuhu anwuhu; gbahaa l'ẹphe phụ-oduru ẹge Nchileke e-gude ike koshi l'ọo ya bụ eze.”

Jisọsu egbu nwịnwii
(Mát 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Abalị ishingu eswelephu; Jisọsu eduta Pyita; Jémusu; mẹ Jọnu; duru ẹphe je enyihu eli ugvu ọbu, ha l'eli je anọdu nwenkinyi ẹphe. A nọnyaa; Jisọsu egbufu l'ifu ẹphe; gbulahaa oswi kẹ nwịnwii; ³ uwe iya achakọta pemu-pemu; l'egbu nwịnwii; k'ọphu bụ l'ẹ to nwedu iphe nọkpoo lẹ mgboko-a, ee-gude saa uwe t'ọ chaa ẹge ono. ⁴ Ya ndono; Eláyija yẹle Mósisu ehee ẹphe l'ifu; ekfu eyeru Jisọsu. ⁵ Pyita akfubirihu; sụ Jisọsu: “Nnajiufu; ọ dukwanu mma l'ẹphe nọ l'ẹke-a; t'ẹphe tụnua mkpu ẹto l'ẹke-a: nanụ nke ngu; nanụ kẹ Mósisu; nanụ kẹ Eláyija.” ⁶ Iphe o gude kfua iphe ono bụ l'ẹ tọ makpọdua iphe oofu; kẹ l'ẹphe atsukwanu egvu atsushi iya ike ẹphe ẹto ono.

⁷ Urukpu abya asakputa ẹphe; olu eshi l'urukpu ono; sụ: “Ọwaa bụ Nwata iya kẹ nwoke,

ya yeru obu. Unu nujekwa iphe ookfu!” ⁸ Teke ono; teke onophu; ephe achikaa enya; chikaa enya; to nwehe onye ephe phuru l'eke ono; gufuphu Jisosu nwenkinyi iya.

⁹ Ephe enyizitade l'ugvu ono; Jisosu ekfushiaru iya ephe ike t'e b'o dukwa onye ephe e-kfuru iphe ephe phuru jeye teke yebe Abubu-Ndiphe e-shi l'onwu teta nodu ndzu.

¹⁰ Iphe ono, o kfuru ono anodukpelephu ephe l'obu; ephe ajigbaa ibe ephe iphe o bu mbu k'oshi l'onwu teta nodu ndzu. ¹¹ Ephe aji Jisosu: “?Ngunu meru iphe ndu ezije ekemu asuje le Elayija be e-vuoduru uzo bya?”

¹² Yo su ephe: “O bu oswi-okfu le Elayija e-vuoduru uzo bya bya edozia iphemiphe obule t'o du mma. Obenu; ?bukwanu ngunu be meru iphe ekwo okfu Nchileke suru le Abubu-Ndiphe e-je igweligwe iphe-ehuka; e mee ya iphe-iphere?

¹³ Te ya karu unu: Elayija byahaakwaru; ephe emewa iya ege du ephe mma; mbu ege e dekwaruphu l'ekwo okfu Nchileke l'ephe e-me iya.”

*Jisosu agwo nwata nwoke, ogvu bu l'ehu
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

¹⁴ Jisosu phe abyakfuta ndu etsoje uzo iya ndu ophunanu, e-te tsodu ephe je l'ugvu phu; bya aphua igweligwe ndu, doru mgburumgburu l'eke ono. Ephe le ndu ezije ekemu anoduwa l'atu ntutego. ¹⁵ Aphuphu igwe oha ono aphu Jisosu; yo du ephe biribiri. Ephe egude oso gbakfu iya je ekele iya. ¹⁶ Jisosu aji ndu etsoje

uzo iya iphe ephe le ndu ezije ekemu aturu ntutego iya?

¹⁷ Nwoke lanu le ndu ono asu iya: "O-zi-iphe! Ya dutaru ngu nwatibe iya ke nwoke; okfu l'ogvu, guderu iya nu meru iya; too kfu okfu.

¹⁸ Yo buje; o kparutawa iya ege ono; yo gude iya ta l'ali; yo talahaa ikireze; uphu akpushi iya l'onu; yo kpo keru. Iphe ono be ya suru ndu etsoje uzo ngu t'ephe chifu ogvu ono; ephe ta dudu ike chifu iya."

¹⁹ Jisosu asu ephe: "Oo-wa! Unube ogbo nta, e-te nwedu iphe unu ekwetaje-wa! ?Bu teke ole be yele unu a-nota-be jeye? ?Teke ole be ya a-tataberu unu nshi jeye? Unu dutaru iya nwata obu." ²⁰ Ephe edutashiaru iya nwata ono.

Ogvu ono aphulephu Jisosu; zuta nwata ono ta l'ali; woru iya lochia. Uphu l'akpushi iya l'onu. ²¹ Jisosu aji nna nwata ono teke iphe ono shi iya.

Yo su iya: "L'o shikwa iya ru le nwata. ²² L'o tuakwaru iya chee l'oku; me le mini ugbo olemole; k'ophu o ga lawa l'iyi. Obenu; o -buru l'o nweru iphe i-du ike mee; byiko; phuru iya ru imiko; yeru iya aka."

²³ Jisosu asu iya: "?I suru l'oo o -buru le ya a-du ike? Onye kweru ke Nchileke te nwekwa iphe a-kpo iya aka ememe."

²⁴ Nwoke ono arashiwaphu: "Ya kwewaru; yeru iya ru aka; te ya ba abuhe e-kwe-le-te-kwe."

²⁵ Jisosu aphua l'igweligwe oha ono be wuritaru nshinu; yo baaru ogvu ono mba; su iya: "Nngube ogvu ophu l'ada nkichi; tii kfu

okfu; ya sūru t'i shi nwata ono l'ẹhu lufuta. Ba laphuhekwa iya azu ọdo.”

²⁶ Ọgvu ono echia mkpu; tūwaphu nwata ono ọnwuu-ọnwuu l'alì; woru iya lọchia; bya eshi iya lufuta. Nwata ono adabuwarua l'ọ bụ odzu; k'ọphu bụ lẹ ndu ọphu sūru l'ọ nwuhuwaru ka l'igwe. ²⁷ Jisosu abya egude ẹka selita iya; yọ gbalihu.

²⁸ Jisosu abahulephu l'ulo; ndu etsoje ọzo iya ajilahaa ya l'edomi iphe meru iphe ẹphe ta dudu ike chifu ọgvu ono?

²⁹ Jisosu asu ẹphe: “L'ọ kwa okfu anu Nchileke nwenkinyi be madzu e-gude chifu-ghee egbe ọgvu ọwaa.”

*Jisosu ekfu k'anwuhu iya ọdo
(Mát 17:22-23; Luk 9:43b-45)*

³⁰ Ẹphe egbeshi l'ẹke ono; shia Gálili. Jisosu l'eme t'ẹ b'o nwe onye a-ma nu; ³¹ okfu l'oozi ndu etsoje ọzo iya iphe. Yọ sū ẹphe: “Lẹ Abubu-Ndiphe be aa-kpata kpuru iya ye ndiphe l'ẹka; ẹphe eworu iya gbua. Ẹphe -gbutsua ya; be ya anọ abali ẹbo k'eto; ya eshi l'ọnwu teta bya anodu ndzu ọdo.”

³² Ẹphe anutsua ya; iphe o kfuru te edo ẹphe ẹnya. Ẹphe atsukwanu egvu ẹge ẹphe e-me jia ya ẹya.

*Onye katsukpo nu
(Mát 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Ẹphe abya erua Kapaniyomu bya abahu l'ulo; Jisosu aji ẹphe: “?Bụ ngunu be unu shi ekfu l'esu-uzo?”

³⁴ Ẹphe adakọta ashi; kele teke ẹphe nọ l'uzo bẹ ẹphe shi atukashi k'onye katsukpo nọ l'ẹge ẹphe ha. ³⁵ Yọ bya anọdu anọdu; kua ẹphe iri l'ẹbo ono; sù ẹphe: "O -nweru onye ọ dọ t'ọ buru onye ivuzọ; t'onye ono buru onye ikperazọ mẹ onye a-nọdu ejeru onyemonye ọbule ozi." ³⁶ Yo duta nwata nshii bya edobe ẹphe l'ifu. Yọ bya eheta nwata ono eheta; sù ẹphe: ³⁷ "L'iphe bọ onye gude k'ẹpha iya nabata nwata nshii, ha ẹge-a; bẹ kwa yẹbedua bẹ onye ọbu nabataru. Onye nabatakwanuru yẹbedua ta bụlekwaa yẹbedua b'ọ nabataru. Ọ nabatakwaruphu onye ono, ziru iya tẹ ya bya ono."

Onye ẹ-ta nọduru ayi l'ẹjo oshi; bọ-a onye nk'ayi

(Luk 9:49-50)

³⁸ Jọnu asọ iya: "O-zi-iphe! Ẹphe phukwaru nwoke lanu, gude ẹpha ngu achishi ogvu. Ẹphe asọ iya t'ẹ b'o meshi; okfu l'ẹ too tsodu ẹphe."

³⁹ Jisọsu asọ: "Unu ba nashishi iya; kẹ l'ẹ to nwedu onye gude ẹpha iya eme iphe dọ biribiri, e-kfughekwarduru iya ẹjo okfu ẹgwegwa ẹge ono. ⁴⁰ Onye ta nọduru ayi l'ẹjo oshi bẹ bọ onye nk'ayi. ⁴¹ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bọ onye gude kẹ l'unu bọ ndu kẹ Kuráyisutu kee unu mini t'unu ngua b'e bufutajekwa nggo iya."

Okwa k'ome iphe dọ ẹji

(Mát 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² "Iphe, bọ onye kpataru tẹ onye lanu l'unwegirima-a, wowaru onwẹphe ye iya l'ẹka-a shiswee ọzo ono; b'ọ ga akakwaru mma l'a

pataru eze o-ji-l'ẹka mkpuma; nmaa ya l'olu; je enwuru chee l'eze ẹnymu. ⁴³⁻⁴⁴ Ọ -buru ẹka ngu akpatajẹ ngu ome iphe dọ ẹji; bufu iya. L'ọ kakwaru ngu mma l'ị bụ onye mburu-ẹka; bahụ l'ọkpuberu ndzụ; karia l'ẹka dzuru ngu oke; nggu alaa l'ọku alị-maa, bụ ẹke ọku iya ta anyịhudu anyịhu. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ọ -buru ọkpa ngu akpatajẹ ngu ome iphe dọ ẹji; bufu iya. L'ọ kakwaru ngu mma l'ị bụ onye ngvuru; bahụ l'ọkpuberu ndzụ; karia l'ọkpa dzuru ngu oke; e chee ngu l'ọku alị-maa. ⁴⁷ Ọ -buru l'ọ bụ ẹnya ngu akpatajẹ ngu ome iphe dọ ẹji; nggu aswọfu iya; tufaa; l'ọ kakwaru mma l'ị gude ẹnya lanụ bahụ l'ẹke Nchileke bụ eze; karia l'ẹnya labụ dzuru ngu oke; e chee ngu l'ọku alị-maa. ⁴⁸ Ọku alị-maa ono bẹ unwu ikpiri-ẹka iya ta anwuhujedu anwuhu; ọphu ọku, eke l'ẹke ono 'anyihujedu anyihu.

⁴⁹ “Ọku, ee-gude dàà ngu a-dụ l'ọ bụ únú b'e yeru lẹ ndzụ ngu gude iya kwakọbe ngu. ⁵⁰ Únú bụ iphe dọ mma; ọbu l'únú -nonyaa; tsọ-buhu únú únú; ?unu e-shi ishi agha mee ya t'ọ bụru únú; tsọlahaa únú únú ọdo?

“Unu mee ndzụ unu t'ọ bụru únú, a pyashiru; yọ tsua l'ẹke, unu nọ; unu l'ibe unu eburu l'ẹhu-agu.”

10

K'ochifu nwanyi

(Mát 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jisọsu aparu ẹke ono haa; jeshia alị Judiya; mẹ mkpukpu, nọ l'azụ Ẹnyimu Jódanu. A

dụkwaphu igwe wụ-kfuta iya ọdo. Yọ wata ẹphe ozi iphe ẹge oozijehawa iya.

² Ndu Fárisii abya iya adata; jì iya: “?Ọ dọ mma tẹ nwoke chifu nyee ya?”

³ Yọ sù ẹphe: “?Bụ ngunu bẹ Mósísu sùru t'unu meje?”

⁴ Ẹphe asù iya: “Lẹ Mósísu sùru tẹ nwoke, byajẹru ọchifu nyee ya vujeoduru ọzo dee ẹkwo nù nwanyi ọbu lẹ ya ta aluhedu; tẹmanu yọ chifude iya.”

⁵ Jisọsu asù ẹphe: “L'iphe meru iphe Mósísu deru unu ekemu ono ẹge ono bụkwa okfu l'ọkpoma nmanukaru unu egbudegbu. ⁶ Obenu lẹ mbulembu teke Nchileke meru mgboko b'o meru nwoke; bya emee nwanyi. ⁷ Ọo ya meru iphe nwoke a-ha nne iya; haa nna iya; yẹle nyee ya tughbabe. ⁸ Ẹphe ẹbo ono abya aburu nnanu. Ẹphe ta aduhedu ẹbo. Ẹphe bụwa onye lanu. ⁹ Ọo ya bụ; iphe Nchileke gudewaa ẹka iya tughbabe nanu; t'ẹ b'o nwekwa madzụ nwigbaleke-oma, e-kekafu iya nù.”

¹⁰ Ẹphe abahulephu l'ulo; ndu etsoje ọzo iya ajia ya iphe okfu ono bụ. ¹¹ Yọ sù ẹphe: “Iphe bụ onye chifuru nyee ya; je alua nwanyi ọdo; bụkwa ogori bẹ oori. ¹² Teke bụ l'ọ bụ nwanyi nonyaaru sù lẹ ya ta aluhedu nji iya; gbeshi je alua nji ọdo; kwaphu ogori bẹ oori.”

*Jisọsu agọru unwegirima ọnu
(Mát 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ A haru dutalahaaru Jisọsu unwegirima t'o byibegbaa ẹphe ẹka. Ndu etsoje ọzo iya abalahaaru ndu ono, edutaru iya unwegirima ono

mba. ¹⁴ Jisosu apha ya; yo ghua ya eghughu; yo su epe: “Unu haa unwegirima t'ephe byakfuta iya! Unu ba anashishi epe anashi. L'o kwa ndu du ege ono be eke Nchileke bu eze bu nk'ephe. ¹⁵ Kamenu; te ya karu unu: l'iphe bu onye e-te gudedu obu, du l'o bu k'unwegirima kweta l'oo Nchileke bu eze iya; ta abahukwa l'eke Nchileke bu eze.” ¹⁶ Jisosu ekutatsua unwegirima ono; byigbakota epe eka; goru epe onu.

Nwata okoro, nweru iphe

(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷ Jisosu abyadelephu atugbu; nwoke lanu agbakfutashia ya bya ebyishiru iya ikpere l'ali; su iya: “O-zi-iphe; nwoke, duoberu mma! ? Bu ngunu be ya e-me; k'ophu ya e-nweru ndzu gbururu jeye?”

¹⁸ Jisosu asu iya: “?O meru agha be iiku iya onye duoberu mma? E to nwekwa onye dugeru mma; gbahaa Nchileke nwenkinyi iya. ¹⁹ ?I manaru-a iphe ekemu Nchileke kfu: ‘Be egbukwa madzu; be erikwa ogori; be ezikwa iphura; ba adzukwa ejo-ire; be emegbutakwa madzu ibe ngu; kwaberu nne le nna ngu ugu.’”

²⁰ Nwoke ono asu iya: “O-zi-iphe; keshinu ya bu nwata ta dukwa iphe ono ophu ya dakajeru.”

²¹ Jisosu elee ya enya; bya eyewaru iya phu obu; su iya: “Iphe lanu be phodufuaru ngu l'ememe; bu iya bu: je je erekota iphe i nweru l'o ha; nggu achiru okpoga iya nu ndu ukpa. Teke ono; nggu enweru okpobe iphe l'imigwe. I-meebe ege ono; nggu abya etsoru iya.” ²² Nwoke

ono anulephu iphe ono, Jisosu kfuru ono; ehu adaa ya koo; aphu eji iya obu; yo tugbua; ke l'o nweshikwanuru iphe ike.

²³ Jisosu abya elee ndu etsoje uzo iya enya mgburumburu; su epe: "Iphe o dukwanu l'oo ehuka te ndu, nweru iphe bahu l'eke Nchileke bu eze!"

²⁴ Iphe ono, o kfuru ono adu ndu etsoje uzo iya biribiri. Jisosu asukwaphu epe odo: "Unwegirima iya; iphe o du l'oo ehuka mbu ege madzu e-me bahu l'eke Nchileke bu eze. ²⁵ L'o kakwa ntse t'inya pyoghata enya ngga; karia t'onye nweru iphe bahu l'eke Nchileke bu eze."

²⁶ Owaa akabakporu ndu etsoje uzo iya odu-biribiri; epe asu iya: "?Bu onye be aadzotakwadu; m'o -du ege ono?"

²⁷ Jisosu elee epe enya bya asu epe: "L'eke madzu no b'o bukwa 'ama-gege-ee-me-ia. Obenu l'e to dudu ege ono l'eke Nchileke no; kele Nchileke te nwedu iphe kporu iya eka ememe."

²⁸ Pyita asu iya: "Lewaru; epehedua hakotaru iphemiphe obule bya etsoru ngu-a."

²⁹ Jisosu asu iya: "Kamenu; te ya karu unu: E to dukwa onye gude okfu ehu yebe Jisosu; me k'ozima ono haa ulo iya; m'o bu unwunne iya ndu k'unwoke; m'o bu unwunne iya ndu k'unwanyi; m'o bu nne iya; m'o bu nna iya; m'o bu egirima iya; m'o bu ali iya, ³⁰ e ta akfuru ugwo iya nkfungo ugbo ukporo ise l'owa owaa: l'ulo; me l'unwunne iya ndu k'unwoke-o; me l'unwunne iya ndu k'unwanyi; me le nne; me le nna; me l'egirima; me l'ali. O kwaphu ege ono be mkpamehu; me iphe-ehuka e-tso iya.

Obenu lẹ mgboko ọp̄hu abyanu bẹ oo-nweru ndzụ gbururu jeye. ³¹ Igweligwe ndu ọp̄hu vu ọzo nta-a e-mekochaa buru ndu ikperazu; ndu ọp̄hu bu ndu ikperazu aburu ndu ivuzo.”

*K'ugbo ẹto, Jisosu ekfu kẹ anwuhu iya
(Mát 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Ẹp̄he anodu l'esu-uzo, ẹp̄he shi eje Jerúsalemu; Jisosu akparu ndu etsoje ọzo iya ye l'azu; vutaru ẹp̄he ọzo. Yọ du ndu ono, etsoje ọzo iya ono biribiri. Ndu ọp̄hu etso ẹp̄he atsulahaa egvu. Yo kuchi umadzu iri l'ẹbo ono ekuchi odo; wataru ẹp̄he okfuru iphe abya iya ememe. ³³ Yọ su ẹp̄he: “Unu lekwa l'ẹp̄he ejeekwa Jerúsalemu. Abubu-Ndiphe bẹ eedekwaru nu ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu. Ẹp̄he e-kpee iya nkfugbu; duru iya nu ndu ẹ-ta madu Nchileke. ³⁴ Aa-ja iya ewena; gbushi iya onu-mini; chia ya iphe; woru iya gbua. Ya a-ṅo abali ẹbo; k'ẹto; ya eshi l'ṅwu teta; bya anodu ndzụ odo.”

*Iphe Jémusu; mẹ Jṅnu arọ
(Mát 20:20-28)*

³⁵ Jémusu; mẹ Jṅnu, bu unwu Zébedi abyakfuta Jisosu bya asu iya: “O-zi-iphe! O nweru iphe o du ẹp̄he t'i meeru ẹp̄he.”

³⁶ Jisosu aji ẹp̄he: “?Bu ṅunu b'o du unu tẹ ya meeru unu ọbu?”

³⁷ Ẹp̄he asu iya: “T'o kwe nu t'ẹp̄he nonyabe iya: onye lanu l'ẹka-utara; onye ọp̄hu l'ẹka-ibyita teke ọo-buru eze l'ekoshi ọdu-biribiri iya.”

³⁸ Jisosu asu ephe: “Unu ta makwa iphe unu aji aji iya. ?Unu a-dua ike ngua l'okoro* ono, ya angu ono; m'o kwanu t'e mee unu egbe baputizimu ophu ee-me iya?”

³⁹ Ephe asu iya: “Iyee; l'ephe a-dua ike.”

Yo su ephe: “Unu a-duka-a ike ngua iphe l'okoro, ya a-ngu; e mee unu egbe baputizimu e-me iya; ⁴⁰ obule; o -buru l'unu a-nodu iya l'eka-utara; m'o bu l'eka-ibyita ta bukwa iya b'o no l'eka. Ono kwa ndu, Nchileke kwakoberu iya b'o noru.”

⁴¹ Umadzu iri ndu ophunanu anulephu iphe Jemusuru me Jonu jeru; yo ghulaha ephe eghughu. ⁴² Jisosu ekukobewaphu ephe; su ephe: “Unu mawaru le ndu a suru l'oo ephe bu ishi anoduje akpapyashi ndu ephe achi akpapyashi; bya aburu onye no l'oke okwa anoduje eme te ndu odo maru l'oo ya ka nshinu. ⁴³ Obenu le nk'unu ta bukwa ege ono b'o du. Onye o du t'o ha nshinu l'unu; t'onye ono yejeru ndu ophunanu eka. ⁴⁴ Onye o du t'o buru onye ivuzo l'unu; t'onye ono wozita onwiya ali buru nwozi l'eke ndu ophu no. ⁴⁵ Le Abubu-Ndiphe ta byakwa t'e yeru iya eka. Iphe o byaru gbe bukwaru t'o yeru ndu odo eka; gude onwiya chiaru Nchileke eja t'o buru iphe ya e-gude gbata ndzu igwe oha.”

Batimiyosu aphu uzo
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

* **10:38** 10:38 Iphe “okoro”; me “baputizimu” bu l'eke-a bu iphe-ehuka. (Luk 12:50).

⁴⁶ Ẹphe abya erua Jériko; Jisọsu mẹ ndu etsoje ọzo iya; mẹ igweligwe ndu etso ẹphe atugbude; onye ìshì, aza Batimíyọsu anọduwa l'iku esu-ọzo l'arọ arọ. Batimíyọsu ono bụ nwatibe Timíyọsu.

⁴⁷ Yọ nùlephu l'ọ bụ Jisọsu kẹ Názaretu abya; chia mkpu; sụ: “Jisọsu! Nwatibe Dévidi; phọaru iya rụ imiko!”

⁴⁸ Ẹphe abaaru iya mba; sụ iya t'ọ daa ashị. Yọ ka l'iya-a ọrashi ike: “O-shi-l'eri Dévidi; phọaru iya rụ imiko!”

⁴⁹ Jisọsu abya evudo; sụ t'e kua ya.

Ẹphe eje ekua ya; sụ iya: “T'o nweru iya obu!” Wo iya t'ọ gbeshi; l'ookukwa iya oku.

⁵⁰ Yọ chọru uwe iya ghaa; kfulihu byakfutashia Jisọsu.

⁵¹ Jisọsu aji iya: “?Bụ ngunu b'ọ dụ ngu tẹ ya meeru ngu?”

Nwoke ono, atsu ìshì ono asụ iya: “Nnajiufu; menua ya tẹ ya phọ ọzo.”

⁵² Jisọsu asụ iya t'ọ la; l'ekwekwe iya mewaru t'ẹhu dụ iya mma.

Teke onowaphu; nwoke ono awatawaphu ọphu ọzo; tsoru Jisọsu tugbua.

11

Jisọsu abahu Jerúsalemu

(Mát 21:1-11; Luk 19:28-40; Jọn 12:12-19)

¹ Ẹphe erudelephu Ugvu Olivu; mẹ mgboro Betuféji mẹ Bétani, nọwa Jerúsalemu ntse; yo zifu ndu etsoje ọzo iya ọmadzu ẹbo; ² sụ ẹphe: “Unu jee lẹ mkpukpu ono, nọ unu l'ọzo ifu

ono. Unu -rulephu be unu a-phua nwa nkakfu-igara, e liberu elibe, madzu te tsubua enyishi. Unu toshia ya; kputa bya. ³ Amakwaru ama; o -nweru onye jiru unu: ‘?Nanu ege o du?’ unu su iya: ‘Le mkpa iya duru Nnajiufu; l’o-
kputatakwa iya-a nta-a nta-a.’ ”

⁴ Ephe atugbua je aphua nwa nkakfu-igara obu l’eke e liberu iya l’ifu nggamgbo l’iku uzo; laa ya atota. ⁵ Ndu vudo l’eke ono aji ephe: “? Ngunu meru iphe unu atota nkakfu-igara ono?”

⁶ Ephe eworu ege ono, Jisusu ziru ephe ono kfu. Ndu ono aparu ephe haa; ephe akputa iya tugbua. ⁷ Ephe akputaru iya Jisusu; chiru uwe ephe wukobe nkakfu-igara ono l’okpurukpazu; Jisusu abya adugaru l’eli iya. ⁸ Ndu achita uwe ephe tosa l’echi esu-uzo; ndu ophu atusaa iru mkpekwo, ephe jitatsuaru l’egu l’eke ono. ⁹ Ndu ophu no iya l’uzo ifu; me ndu ophu tso iya l’azu l’atu okokooko; asuje: “Ndewo-o! Ndewo-o! Onye Nchileke goru onu-oma nu b’o bu; mbu onye ono, Nnajiufu ziru t’o bya ono! ¹⁰ Te Nchileke goru onu-oma nu okwa-eze nna ephe oche, bu Devidi; mbu okwa-eze ono, abya nu ono! Ndewo-o! Ndewo-o! Okaribe-Kakota-Nu, no l’imigwe!”

¹¹ Jisusu abya erua Jerusalemu; bya abahu l’eze-ulo Nchileke. Yo bya elee enya; gbua igo mgburumburu l’iphe nokota l’eke ono. Yele ndu etsoje uzo iya ephe iri l’ebo atugbua oje Betani; kele nchi ejihuwa.

*Jisusu atu oshi figu onu
(Mat 21:18-19)*

¹² Yo be echile iya; ephe eshi Bétani l'ala azu; egu agulahaa Jisosu. ¹³ Yo nodu ote-anya phu oshi figu l'eke o ruru iru; yo tugbua t'o je amaru: ?o -nweru akpuru, oo-phu iya. Yo rua; to nwe iphe o phuru iya; kpachikwaphu mkpekwo iya nwenkinyi iya; ke l'e to gbadua teke figu amije. ¹⁴ Yo su oshi figu ono: "E to nweddu le madzu awota akpuru ngu ria odo."

Ndu etsoje uzo iya anua iphe ono, o kfulu ono.

*Jisosu achishi ndu ngho
l'eze-ulo Nchileke*

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ Ephe erua Jerusalemu; Jisosu abya abahu l'eze-ulo Nchileke; wata ochishi ndu azu aswa; me ndu ere aswa l'eze-ulo ono. Yo bya enwut-sushikota okpokoro ndu agbanwe okpoga; me ekwechi ndu ophu eretsua ndo. ¹⁶ To kwe t'o nweru onye e-gude iphe shi l'eze-ulo ono sweta. ¹⁷ Yo zilahaa ephe iphe; su: "?Unu ta madu l'e deru l'ekwo le Nchileke suru: 'L'ulo iya be eeku je ulo, iphe bu mbakeshi a-noduje ekfu anu iya.' Obule nta-a be unu mewaru iya; yo buru ulo, ndu iphura edomije onwephe."

¹⁸ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke aja; me ndu ezije ekemu anua iphe o kfulu; cholahaa ege ephe e-me gbua ya. Ole ephe atsukwanu iya egvu; okfu le ndu ono l'ephe ha be iphe oozu du biribiri.

¹⁹ Yo be l'urenyashi; Jisosu phe eshi l'obodo ono lufu.

*Iphe, eegude oshi figu ono amuta
(Mat 21:20-22)*

²⁰ Yo be l'utsu echile iya; ephe eswede bya aphua oshi figu ono, o turu onu unyaphua ya ono. Yo nwukotawanu kpaa jeye l'ogvu iya.

²¹ Pyita anyatawaphu iphe ono, meru unyaphua ono; su Jisosu: "Nnajiufu! ?Lenu: me oshi figu-wa, i turu onu-wa nwukotawarunu kpaa."

²² Jisosu asu ephe: "Unu gude Nchileke vudoshia ike l'ekwekwe, unu kweru. ²³ Kamenu; te ya karu unu: o -nwekpooru onye suru ugu-a: 'Ngwaa! Fota onwongu je echee l'eze enyimu;' obu ta agba iya ebo; yo kwetalephu l'iphe o kfuru e-me be oo-melephu ege ono, o kfuru iya ono. ²⁴ Oo ya bu l'iphemiphe obule, unu suru te Nchileke nu unu teke unu ekfu anu iya; bya ekweta l'o nuwaru iya unu; iphe ono be oo-nu unu. ²⁵ Teke unu nodu ekfu anu Nchileke; o -nweru okfu, noru unu l'onye odo; unu garu onye ono nvu; k'ophu Nna unu ophu bu l'imigwe a-guru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru. ²⁶ O -buru l'unu ta guduru ndu odo nvu; nna unu ophu bu l'imigwe ta agukwaru unu nvu l'iphe du eji, unu meshiru."

*Aaji Jisosu ke ike,
o gude eme iphe oome
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Ephe alatashia azu le Jerusalemu; Jisosu ejephelaha l'eze-ulo Nchileke. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; me ndu ezije ekemu; me ndu bu ogurennya abyakfutashia ya. ²⁸ Ephe aji iya: "?Bu egbe ike ngunu b'i gude emeebe iphe owananu, iime-wa? ?Bu onye ziru ngu ti bya iya ememe?"

²⁹ Jisọsu asụ ẹphe: “Lẹ ya a-ji unu nwaji lanu; unu -saa ya ẹya; ya akaru unu egbe ike, ya gude emeebe iya: ³⁰ ?Bụ onye ziru Jọnu t'ọ bya ome baputizimu: bụ Nchileke t'ọ bụ madzụ? Unu saa ya ẹya.”

³¹ Ẹphe alaa ya edzukashi l'ime onwẹphe; woo: “Ẹphe -sụ l'o shi Nchileke l'ẹka bẹ ọo-sụkwa ẹphe: ‘?Ngunu mekwanuru iphe ẹphe te kwetadu iphe o kfuru?’ ³² Ẹphe -sụkwanu l'o shi madzụ l'ẹka; haa!” Yọ buru egvu bẹ ẹphe atsụ ndu ọha; kẹ lẹ ndu ọha kfukotawaru lẹ Jọnu bụ ọgbodo onye nkfuchiru Nchileke. ³³ Ya ndono; ẹphe asụ Jisọsu: “L'ẹphe ta madu.”

Jisọsu asụ ẹphe: “Ọ kwaphụ ẹge ono bẹ ya te ekfuduru unu onye ziru iya tẹ ya meje iphemiphe ọbule ono.”

12

*Ẹtu kẹ ndu e buru ozi
(Mát 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Jisọsu awataru ẹphe ọnmaru ẹtu; sụ ẹphe: “L'o nweru nwoke lanu, kọru mgbo vayinu; bya agbaa ya agbagba; bya eworu nsụ bua l'ẹke ọphu aa-ọduje adzọshi mee l'akpuru vayinu ono. Yọ bya akpukwaaphu nwulo-eli, ee-nyihuje ọdu eleta iphe a kuru lẹ mgbo vayinu ono ẹnya. Yọ bya ebuta ndu ozi ye iya; yọ buru iya oje iphe ọdo. ² Yo be teke eegbuje akpuru vayinu; yo zi nwozi iya t'o jekfu ndu ozi ono t'ẹphe wọ ya ọkẹ vayinu nk'iya. ³ Ẹphe egude onye ono; tsua ya iphe; gbabẹ iya ẹka ọtu; nwufu iya; yọ lashia. ⁴ Yo zi onye ọdo t'o jekfu ẹphe; ẹphe egudekwa

iya phu; kujaa ya ishi; mee ya iphe-iphere. ⁵ Yọ byakwa bya ezi onye ọdo; ẹphe eworu onye onanu gbua; męwaru igweligwe ndu ọdo: ndu bẹ ẹphe tsuru iphe; ndu bẹ ẹphe gburu egbugbu.

⁶ L'ikperazu iya; yọ phọdu-waa onye lanu, bu iya bu nwatibe iya ke nwoke, o yeru obu. Yọ su nwatibe iya ono t'o jee; tubesu l'ẹphe a-kabee kwabe onye ọphu bu nwatibe iya ugvu. ⁷ Ndu ono, o buru ozi ono azu mgbede; su: 'Iyaa! Ọwaa bu onye aji-a e-mekochaa buru nk'iya teke nna iya nwuhuru. Unu bya t'ẹphe gbua ya; k'ọphu mgbo vayinu ono a-buru nk'ẹphe.'

⁸ Ẹphe egude onye ono; woru iya gbua; woru odzu iya tufaa l'azu mgbo vayinu ono."

⁹ Ya ndono; Jisosu aji ẹphe: "Bukpo ngunu be nwoke, nwe mgbo vayinu ono e-me? Ọo-bya bya egbushikota ndu ozi ono; woru mgbo vayinu ono ye ndu ọdo l'eka. ¹⁰ ?Unu ta guvubua eke ono, e deru l'ekwo okfu Nchileke; su:

'Le mkpuma ono,
ndu akpu ulo jikaru ono
bu iya mekocharu bya aburu
itso, gude ulo ono.

¹¹ Ono bu iphe Nnajiufu ayi meru;
yo buru iphe du ayi biribiri l'anya.' "

¹² Ndu ishi ndu Ju esee ya egude; l'eke ẹphe mawaru l'ọ bu ẹphe b'o gude nmaa etu ono. Obenu l'ẹphe tsuhuru oha ono, no l'eke ono egvu; paru iya haa gbakashihu.

Aji k'otu akiriko

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Tọ dọ iya bụ; a haru zi ndu Fárisii; mę ndu òkpà kẹ Hérodu t'ẹphe gude okfu, Jisọsu ekfu hata iya l'ọnya. 14 Ndu ono, e ziru ono abya asụ iya: "O-zi-iphe! Ẹphe maru l'ị bụ onye ire-lanụ; tọ dọ onye iile ẹnya l'ifu; tịi kpa ishi ẹge madzụ beru. Yọ bụleruphu ọgbodo ọzo kẹ Nchileke bẹ iizi. ?Tọ bụdunu omebyi ekemu Nchileke mę ẹphe -tuje akirikọ nụ eze ndu Rómu? ?Bụ t'ẹphe tuje iya; tọo t'ẹphe ba atujeshi?"

15 Jisọsu amawarụ l'ẹphe bụ okfuru-iche-eme-iche pẹ; sụ ẹphe: "?Bụ ngunu bẹ unu ese iya adata? Unu nụ iya nụ okpoga ọbu tẹ ya leedu ẹnya."

16 Ẹphe ewotaru iya ẹya. Yọ sụ ẹphe: "?Bụ ishi onye; mę ẹpha onye b'e deru iya ẹge-a?"

Ẹphe asụ iya l'ọ bụ kẹ Síza!

17 Jisọsu asụ ẹphe: "Ọo ya bụ; unu woru iphe ọphu bụ kẹ Síza; nụ Síza; unu eworu kẹ Nchileke nụ Nchileke."

Onu, Jisọsu yeru ẹphe adụ ẹphe biribiri.

Aji k'oshi l'ọnwu teta

(Mát 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Yo nweru ndu Sádusii, byakfutaru Jisọsu; mbụ ndu ọphu sụru l'ẹ te eshijedu l'ọnwu teta nọdu ndzụ. Ẹphe abyakfutashia Jisọsu bya asụ iya: 19 "O-zi-iphe! Mósisu deru ẹphe l'ẹkwo; sụ: Teke bụ lẹ madzụ nwụhuru; haa nyee ya; l'ẹ b'ọ mụtaru iya nwa; tẹ nwunne nwoke ọbu lụpyabe nwanyi ono; k'ọphu ọo-mụtaru onye onanu, nwụhuru anwụhu ono ẹgirima. 20 L'ọ nweru unwunne ẹsaa, nọnu. Onye k'ọdungu abya alụa nwanyi; nọnyaa; nwụhu; l'ẹ b'ọ mụta

nwa. ²¹ Onye k'èbo alupyabe nwanyi ono; nonyakwaaphu; nwuhu; l'è b'o nwekwa nwa. Onye k'èto ège ono kwaphu; ²² jeye èphe èsaa ono alukota nwanyi ono; nwushihukota; to nwe nwa, èphe mutaru. E meebe; nggube nwanyi; nggu anwuhufua. ²³ O -rua teke ee-shi l'onwu teta ndu ndzu; ?bu nyee onye ole be nwanyi ono a-bu; ège ono èphe shi lukotahawa iya èphe èsaa ono?"

²⁴ Jisosu asu èphe: "O bu iphe, meru iphe unu eshisweje iya obu ndono; ke l'ekwo okfu Nchileke te dodu unu enya; to do unu enya mbu ège ike Nchileke beru. ²⁵ Teke ndu nwuhuru anwuhu shiwa l'onwu teta ndu ndzu be èphe ta alukwa nwanyi; ophu nwanyi 'alukwa nji. Teke ono be èphe a-duwaa l'o bu unwu ojozi-imigwe. ²⁶ A bya le ke oshi l'onwu teta ndu ndzu ono; ?unu ta gubua l'ekwo Mosisu èke ono, o deru k'iru, oku enwu raphuraphu ono? Èke ono be Nchileke kfuru Mosisu l'ò yèbe Nchileke bu Nchileke ke Ébirihamu; buru Nchileke ke Áyizaku; bya aburu Nchileke ke Jékopu. ²⁷ ? Tò du iya bu le Nchileke ta budu Nchileke ndu nwuhuru anwuhu; o bu Nchileke ndu nò ndzu. Oo ya bu l'unu kfubekpoo oswa shiswee uto."

Ekemu ophu kakota nu

(Mát 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Onye lanu le ndu ezije ekemu, nò l'èke ono l'anu iphe èphe atu abya aphu ège Jisosu gude asa okfu ono ohuma. Yò ji Jisosu: "?Nanukpoo ekemu ophu bu iya katsukpo mkpa l'ekemu ono l'o ha?"

29 Jisọsu asu iya: “Ekemu k'odungu bu: ‘Unu nua ya; unube ndu Ízurelu! Le Nnajiufu ayi, bu Nchileke bulekwa iya phu kpui bu Nnajiufu.

30 Oo ya bu ti yeru Nnajiufu, bu Nchileke ngu obu ngu l'ọ ha; nggu egude ndu ngu l'ọ ha; me uche ngu l'ọ ha; me ike ngu l'ọ ha yeru iya obu.’

31 K'ẹbo, tso iya bu: ‘Ti yeru madu ibe ngu obu ege i yeru onwongu.’ E to nwehekwa ekemu ọdo, kariru ekemu labu-wa nshinu.”

32 Onye ono, ezije ekemu ono asu iya: “O-zi-iphe! I kfutakwaru iya. O kwa oswi-okfu b'i kfuru le Nchileke bu Nchileke lanu; l'e to nwehedu Nchileke ọdo, nonu gbahaa yebedua;

33 me te madu yeru iya obu iya l'ọ ha. T'o gude egomunggo iya l'ọ ha; gude ike iya l'ọ ha yeru Nchileke obu. Yo yeru madu ibe iya obu ege o yeru onwiya. L'ome ekemu labu ono be dangokwaru ngweja-ukfuru; dangoo iphe, bu eja ọdo, aachijeru Nchileke l'ọ ha.”

34 Jisọsu apha l'o yeru iya onu l'ọ bu onye nweru egomunggo; su nwoke ono: “E ti nwehekwa ote-nya l'ẹke Nchileke bu eze.”

Jisọsu ekfugetsua ege ono; to nwehe onye jebaaru ọtu ama k'oji iya aji ọdo.

?Kuráyisutu bu nwatibe onye?

(Mát 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Yo be teke Jisọsu ezi iphe l'eze-ulo Nchileke; yo kfunyaa bya aji: “?Nanu ege e meru be ndu ezije ekemu suru le Kuráyisutu bu Nwatibe Dévidi; l'ẹke 36 Dévidi l'onwiya be Ume-du-Nso meru; yo su:

‘Le Nchileke suru Nnajiufu yebe Dévidi:

Nọdu iya l'ẹka-utara
 jeye teke ya e-me ndu ọhogu ngu
 t'ẹphe buru iphe
 ii-dzọpyabe l'ọkpa.'

³⁷ Dévidi l'onwiya eku iya Nnajiufu. ?Nanụ ẹge e shi b'o gbe bya abụwarunu Nwatibe Dévidi?"

*Ọkwa ẹhu ndu ezi ekemu;
 mę ndu Fárisii
 (Mát 23:1-36; Luk 20:45-47)*

Ẹhu atsoo igweligwe ndu, nuru iya nụ ẹna.
³⁸ Teke oozi ẹphe iphe b'ọ sọru ẹphe: "Unu kwabẹkwaru onwunu ẹnya l'ẹke ndu ezije ekemu nọ; mbụ ndu ọduje mma t'ẹphe kechishia onwẹphe l'uwe-nlọkpuru aghaphe; t'e kejeje ẹphe l'ọ bụ ndu oke amadụ l'ẹke a dọ l'igwe; ³⁹ mę tẹ oshi ọphu katsụkpo mma l'ulo-ndzuko ndu Ju buru ẹphe a-nọduje iya; mę t'ọ buru ẹphe a-nọ l'ẹke, aa-katsụkpo ẹphe ọkwaberu ugvu l'ẹke e jeru eswe-iphe. ⁴⁰ Ẹphe eripyaje nwanyi, maa tufuru; gude ẹregede ekfu anụ Nchileke ogodo-orikoro. Ọ bụ ẹphe; bẹ aa-ka ọnmashi ikpe ike!"

*Iphe nwanyi, maa tufuru
 turu obu iya anụ Nchileke
 (Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jisọsu abya adugaru l'iku okpoko, eechejeru Nchileke okpoga; lelaaha ndu eche okpoga l'okpoko ono. Ndu, nweru iphe abya eyetsua okpoga, ha nshinu. ⁴² Nwanyi lanụ, nji iya ẹ-ta nọhedu, l'akpa ụkpa abyatashia bya eworu afụ labụ chee. ⁴³ Jisọsu abya ekua ndu etsoje ọzo iya t'ẹphe bya. Yọ sụ ẹphe: "Kamenu; tẹ ya

karu unu: l'ọ kwa nwanyi ụkpa-wa, nji iya ẹ-ta nọhedu-wa bẹ yeru iphe ka nụ l'ẹphe ha. ⁴⁴ Ishi iya aburu ẹ ndu ọphu l'ẹphe ha shitsua l'ẹku ẹphe, tsuboru etsubo l'anụ. Obenu ẹ nwanyi-a bẹ akpakpọo ụkpa; yọ buru iphe o nweru l'ọ ha; mbụ je akpaa l'iphe, o doberu, oo-gude kpata nri b'o wotaru bya echee-wa."

13

Aa-kụkposhi eze-ụlo Nchileke

(Mát 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisọsu eshilephu l'ime eze-ụlo Nchileke l'alufuta; onye lanụ ẹ ndu etsoje ụzo iya asụ iya: "O-zi-iphe! Lenu mkpuma, dughbaa biribiri; mę ụlo, dụ biribiri, nọ l'ẹke-a!"

² Jisọsu asụ iya: "Ọ phurua eze-ụlo ono, a kpuru; yọ magbaa ẹge ono? Ee-mekochaa kụkposhikota iphemiphe ọbule ono; k'ọphu ẹ to nwedu m'ọ bụ mkpuma lanụ, aa-ha t'ọ kpo-kfuru l'eli ibe iya."

Okwa iphe-ẹhuka, a-bya nụ

(Mát 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jisọsu abya enyihu Ugwu Olivu; je adugaru; cheeru eze-ụlo Nchileke ifu. Pyita; Jémusu; Jọnu; mę Ánduru aji iya l'edomi; sụ: ⁴ "Ọ Bụkpo teke ole bẹ iphe ono e-me? Ọ Bụ ngunu bẹ ee-gude maru teke iphemiphe ọbule ono abyawa ememe?"

⁵ Jisọsu eklusahaaru ẹphe: "L'ọ buphu t'unu kwabẹ ẹnya; t'ẹ b'o nwe onye e-duswe unu ụzo.

⁶ L'ọ nwekwaru igweligwe ndu a-zaru ẹpha iya bya. Onye ọphu nonu; yọ sụ: 'L'ọo ya bụ iya'; gude ẹge ono duswee igweligwe madzụ. ⁷ Teke

unu nuderu akọ ọgu, aalu l'ẹke teru ẹnuya; mẹ ẹphuphu ọgu, aalu l'ẹke dū ntse; unu ba wakwa obu; l'iphe ono l'ọ ha mefutajekwa. Obenu lẹ teke mgboko a-gvū te rukwaa. ⁸ Lẹ mba e-gbeshikwa tso mba ibe iya ọgu; alì-eze etso alì-eze ibe iya ọgu. Alì a-nma jijiji l'ẹke, dutsua iche iche. Ejo ẹgu a-bya. Iphe ono l'ọ ha gbe bukwaru adube bẹ iphe-ẹhuka adube ẹge ono, ime adubeje ome nwan yi k'odungu ono.

⁹ “Unu kwachakwaaru onwunu ẹnuya. L'aa-kpùtsukwaa unu kpù-jeru ndu ọgbo ikpe; e chia unu iphe l'ulo-ndzuko. Unu e-vudo l'ifu ndu ọvọvano; mẹ l'ifu ndu eze l'okfu ẹka yẹbe Jisọsu; ẹge ee-shi t'ẹphe nukwaaphu ozi-ọma ono. ¹⁰ Obenu l'e vufutajeodu ọzo zidzuru ozi-ọma ono l'iphe bụ mbakeshi. ¹¹ Teke ono, ẹphe a-kpùfuta unu t'e kpee unu ikpe ono; unu be vukwaru ọzo wata ọyo ọshi iphe unu e-kfu. Unu kfulekwaphu iphe bataru unu l'ọnu teke ono; l'ẹ tọ bukwa unubedua a-nọdu ekfu iya l'onwunu; ọ kwa Ume-du-Nsọ a-nọdu ekfu iya. ¹² Nwunne a-kpuru nwunne iya nù; t'e gbua. Nna akpuru nwatibe iya; nù t'e gbua. Ụnwegirima e-kwefuru ndu mọru ẹphe íkè; kpuru ẹphe nù; t'e je egbua. ¹³ Onyemonye ọbule e-gude kẹ l'unu bụ ndu kẹ yẹbe Jisọsu kpọo unu ashì. Obenu l'onye ọphu taru nshi jeye l'ikperazụ bẹ Nchileke a-dzọfuta.”

Ejo akpamara

(Mát 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Unu a-phukwa ẹjo akpamara ọ-la-l'iyi l'ẹke, ẹ-ta gbadu t'o vudo.” Tẹ nggube onye agụ ẹke ọwaa rìkwaa ọriri iphe ọ bụ t'o doo ngu ẹnuya.

“Teke unu phuleru iya phụ; tẹ ndu nọ lẹ Judíya rebelekwapu lashia l'ugvu. ¹⁵ T'onye ọphu nọ l'ọkpoku l'atụta ume be ejehekwa okfu k'ọbahu l'ụlo jee ogwota iphe, nọ l'ụlo iya. ¹⁶ T'onye ọphu nọ l'ẹgu ba alahẹkwa azụ k'oje ọchita uwe iya. ¹⁷ Nshọo ndu ọphu dụ ime; mẹ ndu ọphu he ẹgirima, angụ ẹra teke ono! ¹⁸ Unu kfulu nụ Nchileke; t'ẹ b'ọ bụbua l'oge winta teke oyi atsujẹ. ¹⁹ Ishi iya aburu lẹ teke ono bẹ eze iphe-ẹhuka ọphu ta byabụa keshinu Nchileke keru mgboko a-bya; ọphu to nwekwanu ọdo, bya adụ ẹge ono ọdo. ²⁰ Ndege Nnajiufu te gburu teke iphe-ẹhuka ono e-me mkpirikpi; m'ẹ to nwekwa onye ọo-ga emekochaa dzọfuta. Ọle o gudewa okfu ẹhu ndu ọphu ọ fọtawaru t'ẹphe bụru ndu nk'ia gbua teke ono mkpirikpi.

²¹ “O -nweru onye sụru unu teke ono: ‘Lekwa: L'ọ kwa Kuráýisutu ọbu ndọ-ọ;’ m'ọ kwanu: ‘Lenu: ya ndọphu nọ l'ẹkaphu!’ unu be eye-kwaru iya ọnu. ²² Iphe ọbu bụ lẹ ndu a-nọdu adzụ-phe ẹjọ-ire sụ l'ọo ẹphe bụ Kuráýisutu; mẹ l'ẹphe bụ ndu nkfuchiru Nchileke a-lufuta bya emeshilaha iphe-ọphulanya, dughbaa biribiri ẹge ee-shi t'ẹphe duswee ndiphe; mbụ je akpaa lẹ ndu ono, Nchileke fọtawaru ono; ndege ọ -bụru l'ẹphe e-meghe iya. ²³ Ọo ya bụ t'unu kwabẹkwaphu ẹnya; eshinu ya vuwaru ọzo kfukotaru unu iphemiphe ọbule-a l'ọ ha; tẹmanu yo mede.”

Abyabya Abụbu-Ndiphe
(Mát 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 “Teke eze iphe-ẹhuka ono gvuleruphu bẹ ẹnyanwu e-jikputa; ọ́nwa echibuhu; 25 mkpọ́-kpodo eshi l'igwe adashi. Iphemiphe ọ́bule, nọ́ l'igwe a-nmahu jijiji; lọ́-sweshihu. 26 Teke ono bẹ́ aa-phụ́ Abụ́bu-Ndiphe ẹ́ke ọ́ nọ́ l'urukpu; gude ike, dọ́ biribiri; egbu nwiinwii abya. 27 Oo-zifu unwu ojozi-imigwe iya t'ẹ́phe jee l'ifu; jee l'azụ́; jee l'uzo ẹ́ka-utara; jee l'uzo ẹ́ka-ibyita lẹ́ mgboko mgburumburu; jeye l'ẹ́ke alị́ jeberu; igwe ejebe; je edutakota iphe, bụ́ ndu ọ́ fọtaru.”

Iphe oshi figu ezi

(Mát 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 “Unu gude oshi figu mụ́ta iphe. Ọ́obuje; ọ́ -lagee ẹ́kwo; teke ọ́ tushihuwaru; wata oru iru; unu amaru l'udzu-mini tuwaru l'ụ́kfu. 29 Ege ono bẹ́ ọ́waa dọ́: teke unu phuru iphemiphe ọ́bule-a emetsuwaa; unu amaru lẹ́ Abụ́bu-Ndiphe nọ́kwa ntse; mbụ́ l'ọ́ nọ́wa l'ọ́nu-uzo. 30 Kamenu; tẹ́ ya karu unu: l'ọ́gbo ọ́waa, nọ́ nta-a ta agvụ́ebekwa jeye teke iphe ono l'ọ́ ha e-mekota. 31 Igwe a-gvụ́; alị́ agvụ́; ọ́bu l'okfu, ya kfuru l'ọ́ ha te nwedu l'ọ́ rebuhu ire.”

?Bụ́ mbọ́ku ole b'ọ́ bụ́?

(Mát 24:36-44; Luk 17:26-30, 34-36)

32 “Mbọ́ku ọ́bu; m'ọ́ bụ́ teke ọ́bu gẹ́degede te nwekwa onye maru iya nụ́. Ẹ́ tọ́ dọ́kpoduanu m'ọ́o unwu ojozi-imigwe, maru iya nụ́; ọ́phu Nwatibe Nchileke 'amakwa iya. Ọ́ bụ́lephu Nchileke, bụ́ Nna bụ́ onye maru iya nụ́. 33 Unu kwabẹ́kwa ẹnya; chee nche; kẹ́ l'unu ta madu teke ọ́o-buru. 34 Oo-dulephu l'ọ́ bụ́ nwoke, gbeshiru oje iphe ọ́do; paru ufu iya haa; chiru

ndu oozije ozi ye t'ephe lepyaberu iya ɛya ɛnya. Yɔ bya ekeshiaru ephe ozi, ephe a-nɔdu eje l'ehu l'ehu. Yo rua l'onye ophu eche onu nggamgbo; yɔ nmaaru iya okwa; sɔ iya t'ɔ mɔkwaru ɛnya. ³⁵ Oo ya bɔ t'unu chekwaaphu nche; keshinu unu ta madu teke nnajiufu, nwe ufu a-lata azɔ. E ta madu: ?bɔ l'urɛnyashi; ?t'ɔ teke echi-abali keru ebɔ; ?t'ɔ teke oke-okɔ raru ora; ?t'ɔ l'oo l'utsu bɛ oo-lata. ³⁶ Oo ya bɔ; k'ophu e tɔo tɔdu unu l'ukfu teke unu eku mgbenya. ³⁷ O bɔ iphe ya ekfuru unu; bɛ ya ekfukwaruphu onyemonye obule: 'Unu chee nche!' "

14

Idzu ishi Jisɔsu

(Mát 26:1-5; Luk 22:1-2; Jɔn 11:45-53)

¹ Teke ono b'ɔ phɔduleruphu abali ebɔ; tɛmanu a gbaa Aji Esweta; mɛ Aji Buredi, e te kodu ekoko. Ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mɛ ndu ezije ekemu acholaha ege ephe e-shi gude Jisɔsu l'edomi; gbua. ² Ephe asu: "Lɛ tɔo bukwa l'ime aji-wa. Lɛ ephe -mee ya nta-a bɛ utsu a-dakwa."

Aakwabɛ Jisɔsu ugu

lɛ Bɛtani

(Mát 26:6-13; Jɔn 12:1-8)

³ Jisɔsu nɔlephu lɛ Bɛtani l'ulo nwoke, eeku Sáyimonu, ehulabu mejeru Eke ono b'ɔ nɔ; gudekwadua nri l'eri; nwanyi lanu abata; paru nwa akpamu, manɔ nadu. Manɔ ono bɔ senti, vu oke aswa. Yɔ bya eworu akpamu ono kukpoo; woru manɔ senti ono wɔa Jisɔsu l'ishi. ⁴ Ehu

eghulahaa ndu haru nọdu l'ẹke ono eghughu. Ẹphe ekfulahaaru onwẹphe: “?Bụ ngunu kparu iphe eemebyishi ẹgiri manụ ọwaa emebyishi? ⁵ M'a ge erekwa iya reta iya iphe kariru ụkporo pọngu lẹ pọngu iri; woru okpoga iya nụ ndu ụkpa.” Ẹphe eshiwaphu ẹge ono baaru nwanyi ono mba.

⁶ Jisọsu asụ ẹphe: “Unu haa nwanyi-a! ? O meru imagha bẹ unu ekfuchi iya nchị; ⁷ lẹ nwanyi, unu elee ẹnya l'o meru iya iphe dụ mma. Ndu ụkpa bẹ unu l'ẹphe anọ mkpụrumkpuru. Teke dụkpolephu unu mma; unu emeeru ẹphe iphe-oma. Obenu lẹ yẹbedua bẹ yẹle unu ta anọdu tekenteke. ⁸ Ọo ẹge ike beru iya b'o meru-a; l'o teru iya manụ l'ẹhu; gude kwakọbe teke ee-li yẹbe Jisọsu. ⁹ Kamenu; tẹ ya karu unu: l'iphe bụ ẹke, a raru ozi-oma lẹ mgboko gbaa mgburumgburu bẹ aa-kọjekwaphu akọ iphe-a, nwanyi-a meru-wa gude nyata yẹbe nwanyi.”

*Júdasu achịta lẹ ya
e-deru Jisọsu ye*

(Mát 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Júdasu Isukáryọtu, bụ onye lanụ l'ụmadzu iri l'ẹbo ono, etsoje ụzo Jisọsu ono ejekfushia ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; k'ọphu ooderu Jisọsu ye ẹphe l'ẹka. ¹¹ Yo kfutsuaru iya ẹphe; ẹhu atsọo ẹphe ẹna; ẹphe ekweta iya ụkwa l'ẹphe a-nụ iya okpoga. Júdasu achọlahaa ẹge oo-shi deru iya ye ẹphe l'ẹka.

*Nri-enyashi Nnajiufu
(Mát 26:17-30; Luk 22:7-23; Jọn 13:21-30; 1 Kór
11:23-25)*

12 Yo be mbọku k'ọdungu l'oge Aji Buredi, ẹ te kodu ekoko; bụ iya bụ mbọku, eegbuje nwaturu Aji Esweta; ndu etsoje ọzo Jisọsu aji iya: “?Bụ awe b'ọ dū ngu t'ẹphe je akwakọberu ngu t'ị nọdu gbaa Aji Esweta ọbu?”

13 Jisọsu ezifu ọmadzu ẹbo ẹ ndu etsoje ọzo iya; sụ ẹphe: “Unu tųgbua bahụ ẹ Jerúsalemu. Nwoke, vu ite, mini nọ e-jekfutaa unu. Unu tsoru iya. 14 Iphe bụ ẹke ọ bahuru; unu tsoru iya je asụ onye nwe ufu ono: ‘Lẹ O-zi-iphe suru: ? Nanu ọlo ndu ẹbyee ọphu bụ nk'iya, bụ ẹke yẹle ndu etsoje ọzo iya a-nọdu gbaa Aji Esweta ọbu?’ 15 Oo-koshi unu ime ọlo k'eli eli; mbụ eze agalaga ime ọlo, e dohawaru oshi ẹge ọo-dū t'a nọdu iya ria nri. Ọ bụ l'ẹke ono bẹ unu a-kwakọberu ayi nri ọbu.”

16 Ndu ono, etsoje ọzo iya ono atųgbua je abahụ l'obodo ono. Yọ dųkotalephu ẹge ono, Jisọsu kfuru iya ẹphe ono. ẹphe abya anọdu l'ẹke ono; kwakọbe kẹ Aji Esweta ono.

17 Yo be l'urenyashi; Jisọsu yẹle ọmadzu iri l'ẹbo ono abyatashia. 18 ẹphe eridelephu nri ono; Jisọsu asụ ẹphe: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'ọ kwa onye lanu l'ime unu e-deru iya ye; mbụkwa onye yẹle iya eri nri l'ẹke-a.”

19 Yo rua ẹphe l'ẹhu; ẹphe awata iya ọji nanu nanu; sụ: “?Bụ yẹbedua? ?tọo yẹbedua?”

20 Jisọsu asụ ẹphe: “Ọ bụ onye lanu l'unu iri l'ẹbo-wa; mbụ onye yẹle iya tsutaru nri l'ochi lanu-a. 21 Lẹ Abubu-Ndiphe bụlekwaa ẹge e deru iya l'ẹkwo okfu Nchileke bẹ ọola. Obenu;

nsho onye ono, ee-shi l'eka iya deru Abubu-Ndiphe ye l'eka ndu achọ ishi iya ono. O ga karu onye ono mma l'ẹ ta mụdua ya lẹ phuu!"

²² Ephe egudekwadua nri ono eri; Jisosu ewota buredi; kele Nchileke ekele; washia ya; woru iya nụ ephe; sụ ephe: "Unu nata; owaa bụ ugwehu iya."

²³ Yo wotakwaphu okoro; kelebebe Nchileke ekele; woru iya nụ ephe; ephe eworu iya ngwa l'ephē ha. ²⁴ Yọ sụ ephe: "Owaa bụ mee ya, e gude okfu ehu igwe oha lōkaa. Nchileke gude mee ya ono eme tẹ oḡba-ndzụ, shi iya l'eka vuru ire. ²⁵ Kamenu; tẹ ya karu unu: ya ta anguhekwa mee, shi l'akpuru vayinu odo jeye mboku ono, ya a-ngu k'ophungu lẹ mgboko ophungu kẹ Nchileke ono."

²⁶ Ephe agutsulephu egvu, ephe gude jaa Nchileke ajaja; tugbua jeshia Ugvu Olivu.

*Jisosu ekfu lẹ Pyita a-gbado iya
(Mát 26:31-35; Luk 22:31-34; Jón 13:36-38)*

²⁷ Jisosu asụ ephe: "Unu l'unu ha a-paru iya haa; gbakashihu, bụ iya bụ ege e deru iya l'ekwo okfu Nchileke; sụ:

" 'Lẹ Nchileke sụru lẹ ya e-chigbu onye eche aturu;

aturu ono agbakashihu.'

²⁸ Obenu lẹ teke o metsuaru tẹ ya shi l'onwu teta nọdu ndzụ; bẹ ya e-vuru unu ụzo jeshia Gálili."

²⁹ Pyita asụ iya: "O -bukpooru lẹ ndu ophunanu a-paru ngu haa; gbakashihu; bẹ yebedua ta a-hakwa ngu."

³⁰ Jisosu asụ iya: “Kamenu; tẹ ya karu unu: l'enyashi-a gèdegede; tẹmanu oke-oku nchi-abọhu araa ọra ugbo ẹbo b'i kfuakwaru ugbo ẹto l'ẹ tị madu iya.”

³¹ Pyita akaba ya ru okfushi ike; sụ: “M'o - ruhuru a sụ lẹ nggu l'iya nwuhufutaje anwuhu; bẹ ya te ekfukwa lẹ ya ta madu ngu.”

Ndu ọphu l'ẹphe ha ekfukota ẹge ono.

*Jisosu ekfu anụ Nchileke
lẹ Getusémeni*

(Mát 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Ẹphe ejeshia ẹke eekuje Getusémeni; rut-sulephu ẹke ono; yọ sụ ndu ono, etsoje ụzo iya ono: “Unu nọdu l'ẹke-a tẹ ya kpịribe nwanshị je ekfuru nụ Nchileke.”

³³ Yo duta Pyita; mẹ Jémusu; mẹ Jọnu. Meji awata iya ọkfu nkfu; yọ wata ọtsu egvu. ³⁴ Yọ sụ ẹphe: “Ha! Meji akfulekwa iya phụ nkfu; l'ese iya agbabuhu. Unu nọdu l'ẹke-a chee nche.”

³⁵ Yọ kpịribelephu nwanshị; tụa onwiya l'alị; wata okfu anụ Nchileke; t'o mee t'iphe-ẹhuka kẹ nwa teke ono be ru iya l'ẹhu; m'ọ -buru l'ọo iphe e-kwe ememe. ³⁶ Yọ sụ: “Nna! Nna! Ọ bụ nggu bụ onye a-dụ ike mekota iphemiphe ọbule. Pafunu iya okoro iphe-ẹhuka-wa l'ẹhu. Ọlobu; t'ẹ b'ọ bukwa iphe nọ iya l'obu e-me. Ọ kwa ọphu bụ uche-obu ngu e-me.”

³⁷ Yọ latashia azụ bya aphua ẹphe; ẹphe eku mgbenya. Yọ sụ Pyita: “Sáyimonu; ?iiku mgbenya? ?Tị dudu ike mụru ẹnya; chefua nche awa lanu? ³⁸ Unu chee nche; kfuru nụ Nchileke; t'ẹ b'e nwuru unu ye l'iphe a-data unu. Obu

madzụ bẹ ọonodujekpokwaa evushi evuvu ike; obenu lẹ madzụ l'onwiya ta dujedu ike.”

³⁹ Yọ lufu jeshia okfuru nụ Nchileke ọdo; kfukwaaphu iphe ono, o kfuhawaru ono. ⁴⁰ Yọ lata azụ bya aphukwaaphu ẹphe ọdo; ẹphe ekukwaphu mgbenya; l'ẹke mgbenya erotsukwanua ẹphe; ẹphe ta ma iphe ẹphe e-kfuru iya.

⁴¹ Yọ la azụ k'ugbo ẹto ya bya asụ ẹphe: “?Unu ekukwadia mgbenya; l'atuta ume? O dzuwaru. Teke ọbu ruakwaru. Abubu-Ndiphe bẹ aabyakwa oderu ye ndu eme iphe dụ ẹji l'ẹka.

⁴² Unu gbeshi t'ẹphe je. Unu lekwa l'onye ọbu, e-deru iya ye ọbu byaakwaru.”

Aakputa Jisosu

(Mát 26:47-56; Luk 22:47-53; Jọn 18:3-12)

⁴³ Ya ndono; Jisosu egudekwadia ẹge ono l'ekfu; Júdasu, bụ onye lanụ l'umadzu iri l'ẹbo ono abyawaphu. Ndu, tso iya nụ adụ l'igwe. Ẹphe apagbaaru mma; mę mgboro. Ndu ziru ẹphe bụ ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; mę ndu ezije ekemu; mę ndu bụ ọgurenya ndu Ju.

⁴⁴ Júdasu ono, e-deru iya ye ono ekfuhawaru ẹphe iphe ya e-me t'ẹphe gude maru onye ọphu ọbu. Yọ sụ ẹphe: “L'ọo onye onanu, ye e-tsuta ọnu l'ishi-uga gude kele iya ekele ono bụ onye ọphu unu a-kputa. Unu kwabekwaru iya ẹnya.”

⁴⁵ Júdasu erua; tugbulekwaphu waa; jekfushia Jisosu je asụ iya: “Rábayi!” Tsuwa iya phụ ọnu l'ishi-uga. ⁴⁶ Ẹphe azugudewaphu Jisosu; kputa. ⁴⁷ Onye lanụ lẹ ndu ono, vudo l'ẹke ono amia mma iya swangu; gbua ya nwozi eze onye ishi ndu achijeru Nchileke ẹja; kwata

iya nchị. ⁴⁸ Jisọsu asụ ndu ono, byaru iya egude ono: “?Unu chigbaa mma; mę mgboro abya iya egude; ?ya bu onye ana nfu? ⁴⁹ Mbọku-mbọku bę yele unu anoje l'eze-ulo Nchileke; ya ezi unu iphe; ophu unu 'egudebua ya. Obenu l'iphe e deru l'ekwo okfu Nchileke mefutaje.”

⁵⁰ Ndu etsoje ụzo iya l'ephe ha aparụ iya haa; gbackashihu.

⁵¹ Yo nweru nwata okoro bya lanu, tsoru Jisọsu. To nwe iphe o yeru; gufu ekwa ocha, o tuphuberu onwiya. Ephe akpachia ya; ⁵² yo mia onwiya; paru ekwa ocha iya ono haa; gbaru otu kfulu kwaseru.

Jisọsu nọ l'ifu ndu ogbo ikpe

(Mát 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jón 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ya ndono; ephe eduru Jisọsu jeshia k'eze onye ishi ndu achijeru Nchileke eja; ndu ishi ophu achijeru Nchileke eja l'ephe ha; mę ndu bu ogurennya; mę ndu ezije ekemu abya edzua.

⁵⁴ Pyita eshi etso iya ote-enya ote-enya; tsoru iya jeye l'ogbodufu eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono. Yo je adugaru l'eke ndu nche nọ; nyalahaa oku. ⁵⁵ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono; mę ndu ogbo ikpe ono l'ephe ha acholahaa iphe ephe a-sụ lę Jisọsu meru; ege ee-shi t'e kpee ya nkfugbu. To nwe iphe ephe phuru, bu iphe o meru. ⁵⁶ Ephe du l'igwe gbaa ya ejo ekebe; obu l'ekebe ephe ta dakotadu.

⁵⁷ Ndu egbeshi dzua ejo-ire: ⁵⁸ “L'ephebedua gudekpokwaa nchị ephe nua teke o suru: ‘Lę ya e-mebyishi eze-ulo Nchileke-wa, bu eka b'e gude

kpua ya-a; l'ime abali eto; ya akpua odo, e te egudedu aka kpua.' " ⁵⁹ E guderu l'ephe kfuru ege ono; ekebe ephe ta dakotakpokwanu.

⁶⁰ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono egbeshi l'edzudzu oha ono; su Jisosu: "? To nwedu onu, iyeru ndu-wa l'ekebe-wa, ephe agbagbaa ngu ega-wa?"

⁶¹ Jisosu adaa nwanshi; to yeru iya onu. Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono aji Jisosu odo: "?Bu nggu bu Kurayisutu obu, bu Nwatibe Nchileke obu?"

⁶² Jisosu asu iya: "Iyee; l'oo yebedua bu iya. Unu a-phu yebe Abubu-Ndiphe l'eke ya dugaru l'eka-utara Okaribe-Kakota-Nu; phua ege ya egude urukpu ke imigwe l'abya!"

⁶³ Eze onye ishi ndu ono, achijeru Nchileke eja ono eworu uwe nk'iya zija; su ephe: "?Bu egbe ekebe ngunu odo be ephe achokwadu. ⁶⁴ ?Unu nuwaru iphe ookfu l'ekfubyishi Nchileke? ?Bu ngunu be unu chitaru?"

Ephe atuko su l'iphe gbaru iya nu bu t'o nwuhu.

⁶⁵ Ndu awata iya oву onu-mini; woru iya ifu kechia; chilaha ya iphe; su iya: t'o konua onye chiru iya iphe. Ndu nche akputa iya; chilaha ya aka.*

Pyita ago le ya ta madu Jisosu

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pyita anodukwadua l'ogbodufu l'eke ono; onye lanu l'unwu-mgboko, ejeru eze onye ishi

* **14:65** 14:65 Azá 50:6; Mat 26:67.

ndu ono, achijeru Nchileke eja ono ozi abata; ⁶⁷phua Pyita l'ẹke ọnya ọku. Yọ bya elee Pyita ẹnya; sù iya: "M'i tsokwa ẹ ndu ẹphe l'ọphu Názaretu ono; mbù Jisọsu shi ayi."

⁶⁸Pyita atua ẹgo; sù iya: "Lẹ ya ta makwa; iphe iikfu te do iya ẹnya." Pyita atugbua jeshia ọzo ọnu-ọguzo; oke-ọku arawaphu ọra.

⁶⁹Nwamgboko ono aphua ya ọdo l'ẹke ono; kfulahaaru ndu vudo l'ẹke ono: "Lẹ nwoke-wa tsokwa ẹphe." ⁷⁰Pyita atukwaa ya phù ẹgo ọdo.

A nonyaa nwanshi; ndu vudotsua l'ẹke ono asù Pyita: "Ba tushi ẹgo; l'i yichachaa ya-a. ? Tì bọdu onye Gálili?"

⁷¹Pyita awata oburu onwiya ọnu; l'eria angù ekpu iya: "Ya -makpọkwaaru nwoke-wa, unu ekfu okfu iya-a!"

⁷²Teke onophu; oke-ọku arawaphu ọra k'ugbo ẹbo ya. Pyita anyata iphe Jisọsu kfuhawaru iya: "Lẹ temanu oke-ọku araa ọra ugbo ẹbo bẹ oo-kfu ugbo ẹto ẹ ya ta madu iya." Yọ wata ọra ẹkwa.

15

Jisọsu nọ l'ifu Páyileti

(Mát 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jọn 18:28-38)

¹Yo be l'onmewa utsu iya; ndu ogbo ikpe ono l'ẹphe ha, bù iya bù ndu ishi ndu achijeru Nchileke eja; mẹ ndu bù ọgurennya mkpukpu; mẹ ndu ezije ekemu abya achia idzu. Ẹphe ekee Jisọsu eri; kputa iya jekfushia Páyileti. ²Páyileti aji Jisọsu: "Bù nggu bù Eze ndu Ju?"

Jisọsu asù iya: "Ọ kwa nggu b'o shi l'ọnu."

³ Ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja abya ekfushilaha igweligwe iphe, ẹphe sùru l'o meru.
⁴ Páyileti asù iya ọdo: “?To nwekpodua ọnu, iye? ?Ọ kwa l'ì nùru-a igweligwe iphe, ẹphe ekfugbaa l'ì meru.”

⁵ Jisọsu te kfuhekwa okfu ọdo. Yo ji Páyileti ẹnya.

Eekpe Jisọsu nkfugbu

(Mát 27:15-26; Luk 23:13-25; Jọn 18:39—19:16)

⁶ L'iphe bụ Aji Esweta, sweru esweswe bẹ Páyileti atufujeru ẹphe onye mkpọro lanu, ẹphe sùru t'ọ tufuru ẹphe. ⁷ Yo nweru nwoke lanu, eeku Barábasu, a turu mkpọro. Barábasu tso lẹ ndu seru ọkwa-tsu gọvumentì l'ike; bya egbukwaaphu ọchi l'ogege ono. A tuko taa ẹphe mkpọro. ⁸ Igwe ọha ono abya asù Páyileti t'o meeru ẹphe ẹge oomejehawa. ⁹ Páyileti aji ẹphe: “?Bụ tẹ ya haaru unu Eze ndu Ju tọ?”
¹⁰ Kẹ l'ọ mawaru l'ọ bụ ẹnya-kfùrukfuru bẹ kparu iphe ndu ishi ndu achijeru Nchileke ẹja dufutaru iya Jisọsu.

¹¹ Ndu ishi ndu ono, achijeru Nchileke ẹja ono akpalia ikpoto ndu ono; sù ẹphe t'ẹphe kebe t'ọ hachiaru ẹphe Barábasu. ¹² Páyileti asù ẹphe: “?Bùkwanu ngunu bẹ ya e-me nwoke ọphu unu ẹkú Eze ndu Ju?”

¹³ Ẹphe ataa ọzu; sù: “Kpọpyabe iya l'oshi-osweru!”

¹⁴ Páyileti asù ẹphe: “?Kẹ ngunu? ?Bụ egbe ẹjo iphe ngunu b'o meru?”

Ẹphe akakpọo ya ru ọrashi ike: “Kpọpyabe iya l'oshi-osweru!”

¹⁵ Páyileti acholaha ege ya e-me mee t'ehu tsoo ikpoto ndu ono ena. Yò haaru ephe Barábasu t'ò laa; sù t'e chia Jisòsu echachi. E chiebe iya echachi; yo duta iya nù t'e je akpopyabewa iya ru l'oshi-osweru.

*Ndu soja aja Jisòsu ewena
(Mát 27:27-31; Jòn 19:2-3)*

¹⁶ Ndu soja ono eduru iya jeshia l'ogbodufu nnajiòha, bù Páyileti; ephe ekukoo ndu soja ono l'ephe ha. ¹⁷ Ephe achita kpowula kpowula uwe uswe yee Jisòsu; woru okpu-eze, ephe kparu l'ogvu kpube iya. ¹⁸ Ephe abya ekele iya ekele ndu soja; sù iya: "Ndzù ngu ndzù ogologo; Eze ndu Ju!" ¹⁹ Ephe eworu oshi chia ya l'ishi; vù ya onu-mini. Ephe abya ebyishiru iya ikpere l'alì t'òduje l'ephe akwabè iya ugvu. ²⁰ Ephe ajaèbetsua ya ewena; bya eyefu iya kpowula kpowula uwe uswe ono; bya eworu uwe nk'ia yee ya; kpùta iya t'ephe je akpopyabe iya l'oshi-osweru.

*Aakpopyabe Jisòsu
l'oshi-osweru*

(Mát 27:32-44; Luk 23:26-43; Jòn 19:17-27)

²¹ Ephe eyebuta nwoke lanù, eswekwaru esweswe, eeku Sáyimonu, onye Sayiríni t'ò vuta oshi-osweru ono. Sáyimonu ono shikwaru l'egu alata. O bù iya bù nna Alèguzánda; mè Rúfòsu. ²² Ephe eduru Jisòsu rua èke eeku je Gólugóta, bù iya bù "Okpokoro Ishi" ²³ bya eworu mée, a gwakoberu mèeru; nù iya t'ò ngua. Yò jika iya angungu. ²⁴ Ephe akpopyabe iya l'oshi-osweru; bya eworu uwe iya kekashiaru onwèphe. Ephe

atụ a ẹnwa t'ẹphe maru iphe onyenonu e-wota.*
²⁵ O bụlephu l'enyanywu-agbakota l'utsu bẹ ẹphe
 kpopyaberu iya l'oshi-osweru ono. ²⁶ Iphe ono,
 dị ẹji, ẹphe sụru l'o meru ono b'e deru kfube
 l'oshi-osweru ono; sụ: "Eze ndu Ju." ²⁷ Ẹphe
 akpopyabekwaphu umadzu labụ ọdo, bụ ndu
 iphura l'oshi-osweru labụ ọdo: onye lanụ anọdu
 Jisosu l'eka-utara; onye ọphu anọdu iya l'eka-
 ibyita. ²⁸ Yọ bụru ẹge ono b'e shi; yo ree mbụ
 iphe e dehawaru l'ekwo okfu Nchileke; sụ: "A
 gụkoberu iya lẹ ndu emebyi ekemu."

²⁹ Ndu eswe l'ẹke ono ekfubyishi iya; l'atụ l'ishi
 l'ishi; l'azuru iya ukwe: "Họo! Nggube ọphu
 sụru l'ii-mebyishi eze-ulo Nchileke; gude abali
 ẹto kpụ-kwazi iya; ³⁰ dzonua onwongu. Shinu
 l'oshi-osweru ono nyifuta!"

³¹ O kwaphu ẹge ono bẹ ndu ishi ndu achijeru
 Nchileke ẹja; mẹ ndu ezije ekemu tuko aja
 iya ewena. Ẹphe ekfutsuaru onwẹphe: "Nta-
 a b'ọ dzọru ndu ọdo; tọ dị ike dzọo onwiya.

³² Tẹ Onye Ndzọta ọbu, bụ Eze ndu Ízurelu ọbu
 nyifutanu l'oshi-osweru ono; k'ọphu ẹphe a-phụ
 iya; kweta l'ọo ya bụ Onye Ndzọta ọbu l'oswiya."

Umadzu labụ ono, a kpopyabekotaru ẹphe
 l'iya l'oshi-osweru ono ekfubyishikwa iya phu.

Anwuhu Jisosu

(Mát 27:45-56; Luk 23:44-49; Jọn 19:28-30)

³³ Ẹnyanywu egvuleruphu l'ishi; nchi ejihu l'ali
 ono mgburumgburu; ẹkemeke ọbule agbakota
 tsubalangu jeye l'oke-eswe urenyashi. ³⁴ Yo be
 l'oke-eswe urenyashi iya; Jisosu echia mkpu; sụ:

* 15:24 15:24 Egvu 22:18.

“Eloyi! Eloyi! ?Lema sabakitani?” bu iya bu:
 “Nchileke iya! Nchileke iya! ?Bu ngunu meru
 iphe i paru iya haa nkinyi iya?”

³⁵ Ndu haru vudotsua l'ẹke ono anua ya; su:
 “Unu nua iya ru; m'ọ kwa Eláyija be ooku.”

³⁶ Onye lanu agbafuta; wota egwo-ncha; tsee le
 mee, shihuru uka; woru iya tsebe le nwoshi, du
 ogologo; nu iya t'ọ nua;† bya asu: “Unu ngabe
 t'ephe maru: ?bu Eláyija, bu onye nkfuchiru
 Nchileke a-bya ekufuta iya.”

³⁷ Jisosu echishia mkpu ike; tubua ume.

³⁸ Ya ndono; ekwa, eegechitaje onu-uzo ime
 ulo obu, bu iya bu enya eze-ulo Nchileke;
 eshilephu l'eli iya gbaa tarara; lajahu ebo jeye ali
 iya. ³⁹ Onye ishi ndu soja, vudo cheeru Jisosu ifu
 anua teke ono, Jisosu chishiru mkpu ike; tubua
 ume ono; su: “Nwoke-wa bukwapu Nwatibe
 Nchileke l'oswiya!”

⁴⁰ O nweru unwanyi, vudo ote-enya; l'ele enya
 t'ephe maru iphe eme nu. Ndu ono bu Méri ke
 Mágudala; me Méri, bu nne Jémusu nshii; me
 Jósesu. Onye odo bu Salómi. ⁴¹ Unwanyi ono bu
 ndu shi etso Jisosu l'ejeru iya ozi teke o shi ndu
 le Gálili. Unwanyi ndu odo nokwapu l'ẹke ono,
 bu ndu tsoru iya nu rua Jerúsalemu.

Eeli Jisosu

(Mát 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁴² Teke ono buwa urenyashi mboku, ndu Ju
 akwakobeje kwaberu echile iya, bu mboku otu-
 ume. ⁴³ Ya ndono; Jósefu, bu onye Arimatíya

† 15:36 15:36 Egvu 69:21; Mát 27:48; Luk 23:36; Jon 19:28-29.

ejekfushia Páyileti. Jósefu ono bu onye nweru ɛnya l'ogbo ikpe ndu Ju. O shihakpowa teke teru etete leta ɛnya teke Nchileke e-koshi l'oo ya bu eze. Ya ndono; yo gude obu-nwoke jekfushia Páyileti je aroo ya te ya pata odzu Jisosu je elia. ⁴⁴ Yoo du Páyileti biribiri l'oo gbe nwuhu-kebewanu mbu Jisosu. Yoo bya ekua onye ishi soja ono; ji iya: "M'oo bu oswi-okfu l'oo nwuhuwaru?" ⁴⁵ Páyileti anutatsulephu l'onu onye ishi soja ono l'oo nwuhuwaru; kweta te Jósefu je apatawaru odzu iya. ⁴⁶ Jósefu eje anmata ekwa ocha; bya apatsuta odzu Jisosu; woru ekwa ocha ono nmaa ya; je eworu iya nyobe l'ili, a turu l'ogba mkpuma. Yo metsua bya eswita mkpuma, du egvu swichia onu ili ono. ⁴⁷ Méri ke Mágudala; me Méri, nne Jósesu aphua eke ono, e nyoberu odzu Jisosu ono.

16

Jisosu shi l'onwu eteta

(Mát 28:1-8; Luk 24:1-12; Jón 20:1-10)

¹ Mboku otu-ume ono eswelephu; Méri ke Mágudala; me Salómi; me Méri, nne Jémusu akpata manú senti, du iche iche t'ephe je etee odzu Jisosu. ² Yo be mboku Sonde, bu mboku mbu l'idzu; ephe anmaa ewa jeshia l'ili ono l'enyanywu-ahata. ³ Ephe ajitsua onwephe onye e-swifuru ephe eze mkpuma ono, e gude bechia onu ili ono? ⁴ T'ephe palia ɛnya; b'e gbe swifuwa nu eze mkpuma ono. ⁵ Abahu, ephe abahu l'ili ono; ephe aphuwaphu nwata okoroɔya, no ephe

l'ẹka ụtara yeru kpowula kpowula uwe ọcha. Yọ dū ẹphe biribiri; ẹphe atsulahaaa egvu.

⁶ Onye ono asu ẹphe: “T'ẹ b'ọ dushi unu biribiri. Ọ kwa ọ bu Jisosu ke Názaretu ophu a kppyaberu l'oshi-osweru be unu acho? O tetaakwaru ndu ndzu odo! E to nọhekwa l'ẹke-a! Unu lekwa ẹke, e shi nyobe odzu iya! ⁷ Ọlobu; unu tugbua je ekfuru ndu etsoje ọzo iya me Pyita l'o vuakwa unu ọzo jeshia Gálili. Ọ kwa l'ẹke ono be unu a-phu iya, bu iya bu ẹge o kfuhawaru unu.”

⁸ Ẹphe eshi l'ẹke ono lufuta; vuta oso; l'ẹke ẹhu-anmanma me biribiri iya guderu ẹphe. Ọtsu-egvu iya te kwe t'o nweru onye ẹphe a-du ike kfuru okfu nu.

⁹ Teke Jisosu shi l'onwu teta ndu ndzu le mboku mbu l'idzu b'o meru te Méri ke Mágudala vuru ọzo phua ya, bu iya bu nwanyi ono, o chifujeru ogvu esaa, bu iya l'ehu ono. ¹⁰ Méri ono eje ekfuru iya ndu ono, ẹphe le Jisosu shi ayi ono l'ẹke ẹphe dokoberu; l'ara ẹkwa. ¹¹ Yo kfutsuaru ẹphe l'o no ndzu; me le ya gude enya iya phua ya; ẹphe te kweta.

¹² E meebe; Jisosu agbaa ugbugba odo bya eworu onwiya koshi umadzu ebo le ndu ono, etsoje ọzo iya ono l'ẹke ẹphe eje iphe.

¹³ Ndu onanu alatashia azu je ekfuru iya ndu ophunanu; ẹphe te kwekwaphu.

*Jisosu ekoshi onwiya
ndu etsoje iya nu*

(Mát 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁴ E meebe; Jisọsu ewokwaruphu onwiya koshi ụmadzu iri ị ụ nanụ ono l'onwẹphe l'ẹke ẹphe nọ eri nri. Yọ baaru ẹphe m̀bà l'ẹphe te ekwetajedu ekweta; mẹ l'ọkpoma nmaru ẹphe egbudegbu; okfu l'ẹphe te kwetadu l'iphe ndu ono, phuru iya nụ ị ya tetatsuaru nọdu ndzụ ono kfuru bụ oswi-okfu.

*Unu jee mgboko kpoo-gbaa
je ekfukashia ozi-oma-a*

¹⁵ Yọ sụ ẹphe: “Unu jee ẹkemeke ọbule ị mgboko gbaa mgburumgburu je ekfukashia ozi-oma-wa tẹ onyemonye ọbule nua ya. ¹⁶ Onye ọphu kwetaru nụ, e meru baputizimu bẹ Nchileke a-dzọfuta. Onye ọphu ẹ-te kwetadu nụ bẹ Nchileke a-nma ikpe. ¹⁷ Ndu ọphu woru onwẹphe ye iya l'ẹka bẹ ee-gude iphe-ọphuleny ọwaa hube ama: ẹphe e-gude ẹpha yẹbe Jisọsu chishia ọgvu; gudekwa iya phụ ghaa okfu-alị ẹphe; kfulahaa l'okfu, Ume-dụ-Nsọ ekoshi ẹphe. ¹⁸ Ẹphe -chịta agwọ l'ẹka b'ẹ to nwedu iphe oome ẹphe. Ẹphe -ngua iphe egbu madzụ b'ẹ to nwedu iphe oome ẹphe. Ẹphe -byibe ndu iphe-ememe eme ẹka; ẹphe akorohu.”

*Jisọsu ala l'imigwe
(Luk 24:50-53; Ndu 1:9-11)*

¹⁹ Ya ndono; Nnajiufu, bụ Jisọsu ekfuget-suaru ẹphe okfu ono; Nchileke ewolia ya woba l'imigwe. Yo je adugaru l'ẹka-utara Nchileke. ²⁰ Ndu ono, etsoje ụzo iya ono alaa je ezilaha ozi-oma ono l'ẹkemeke ọbule. Nnajiufu l'eyeru ẹphe ẹka l'ozi ono; shi l'iphe-ọphuleny, ẹphe

emetsua ekoshi l'ozi-oma ono, ephe ezi ono bu
l'eka iya b'o shi. Ono kwa ege o du.

Bayiburu Ikwo
Ikwo: Bayiburu Ikwo Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ikwo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

3867ef4e-3384-5ab4-a937-63476bb8a7bb